

**Estudis
econòmics**

**EL SECTOR PÚBLIC
A CATALUNYA I ESPANYA**
Impacte econòmic de
diferents escenaris polítics

ÍNDEX

1	INTRODUCCIÓ	3
2	FLUXOS FISCALS: METODOLOGIA	5
	a) Àmbit de l'estudi: el sector institucional de les Administracions Públiques	
	b) Procediments d'estimació i fonts estadístiques	
	c) Objectiu de l'estudi i criteris d'imputació	
	d) L'estabilitat de les bases fiscals com a hipòtesi de treball	
3	FLUXOS FISCALS: SITUACIÓ ACTUAL	9
	a) Ingressos	
	b) Despeses	
	c) Saldos pressupostaris	
	d) Ingressos derivats de l'endeutament	
	e) Impacte econòmic	
4	FLUXOS FISCALS: ESCENARI D'INDEPENDÈNCIA	20
	a) Despeses addicionals del nou Estat català	
	b) Viabilitat financera dels nous estats (Catalunya i Espanya sense Catalunya)	
	c) Impacte econòmic	
5	FLUXOS FISCALS: ALTRES ESCENARIS AMB ESTAT PROPI	28
	a) Sentit i metodologia de les balances fiscals	
	b) Estimació de les balances fiscals per Comunitats Autònomes (2010)	
	c) Impacte econòmic de diferents formes d'organització política territorial	

6	CAPITAL PÚBLIC	35
	a) Situació actual	
	b) Escenaris amb Estat propi	
7	DEUTE PÚBLIC	39
	a) Situació actual	
	b) Escenaris amb Estat propi	
8	PRINCIPALS CONCLUSIONS	41
9	ANNEXOS	47
	a) Taules i gràfics	
	b) Criteris d'imputació (detall)	
	c) Fonts estadístiques	
	d) Balances fiscals: procediments de càlcul	

1. INTRODUCCIÓ

Aquest estudi forma part d'una sèrie de tres informes encarregats per la Cambra de Comerç de Barcelona al Gabinet d'Estudiis Econòmics amb l'objectiu de valorar l'impacte econòmic d'un Estat propi a Catalunya. Aquesta qüestió es tractarà successivament a cada un dels informes des de la perspectiva del sector públic (primer informe: fluxos i saldos fiscals, capital i deute públics), del sector empresarial (segon informe: fluxos i saldos comercials, capital i deute privats) i del sector financer (tercer informe: fluxos i estocs de crèdit, actius/passius financers).

En aquest primer informe, referit al sector públic, es plantegen quatre qüestions principals:

- a) La dimensió econòmica del conjunt del sector públic (ingressos, despeses, saldos) a Catalunya i la resta de comunitats autònomes, amb el marc polític actual.
- b) L'impacte econòmic sobre el sector públic d'un escenari d'independència, a Catalunya i a una Espanya sense Catalunya, en comparació amb la situació actual.
- c) L'impacte econòmic sobre el sector públic d'altres escenaris amb Estat propi, en comparació amb la situació actual i la plena independència.
- d) La dimensió dels estocs de capital i deute públic a Catalunya i Espanya, amb el marc polític actual i en escenaris alternatius amb Estat propi.

Un segon objectiu dels informes és contribuir a un coneixement més aprofundit de l'economia catalana, a partir d'una aproximació sistemàtica a alguns dels principals fluxos i estocs que la configuren —fiscals, comercials i financers. En concret, l'anàlisi realitzada en aquest informe permet conèixer, de forma aproximada, la dimensió econòmica del conjunt del sector públic a Catalunya, tant per la banda dels ingressos com per la banda de les despeses, una vegada excloses les transferències internes entre administracions. Per tant, els resultats obtinguts permeten plantejar qüestions que anteriorment era difícil poder contestar de forma directa com, per exemple, quina és la pressió fiscal global a Catalunya o la despesa pública total per habitant, entre d'altres, i establir comparacions homogènies amb altres territoris.

L'anàlisi es limita estrictament als factors econòmics, fent total abstracció dels possibles efectes d'altres contingències que es podessin derivar del canvi polític —com, per exemple, la relació amb la Unió Europea o un possible boicot comercial. És a dir: se suposa que el canvi de *statu quo* polític afecta només la distribució dels fluxos fiscals entre l'estat actual i l'estat o estats successors, sense afectar el valor total d'aquests fluxos.

Tractant-se d'un document divulgatiu, sense pretensió de valor acadèmic, al text no es fa pràcticament referència a la cada vegada més extensa literatura sobre aquests temes. No obstant, pot ser d'utilitat pels lectors citar almenys dues aportacions que presenten similituds metodològiques amb l'enfocament adoptat en aquest informe:

- *“Las diferencias regionales del sector público español”*, publicat per la Fundació BBVA l'any 2011, sota la direcció del professor de la Universitat de València Francisco Pérez García, i
- *“El sector públic a Catalunya (1985-1998)”*, publicat per la Generalitat de Catalunya l'any 2002, del que són coautors Jacint Ros, Ramon Tremosa i Jordi Pons.

Finalment, el Gabinet d'Estudijs Econòmics de la Cambra de Barcelona es reconeix deutor dels molts autors que han contribuït al debat sobre els temes que es plantegen, des de diferents perspectives, i agraeix especialment les valuoses aportacions de comentaristes anònims, tot i assumir la plena responsabilitat pels continguts.

L'informe conté nou capítols. En la primera part del document (capítols 2 a 4) s'analitzen els principals fluxos fiscals del sector públic en el seu conjunt i per administracions públiques, a Catalunya i Espanya. El capítol 2 presenta la metodologia utilitzada. Al capítol 3 s'analitza la situació actual comparant les principals variables que defineixen la dimensió econòmica del sector públic a Catalunya amb la mitjana espanyola, altres comunitats autònomes i els principals països europeus. Al capítol 4 es quantifica la despesa addicional que seria necessària per finançar els serveis públics essencials d'un Estat català independent i s'analitza l'impacte potencial de la independència sobre la sostenibilitat de les finances públiques, el PIB i la renda

disponible, en comparació amb la situació actual. (A Catalunya i a una Espanya sense Catalunya; a curt i a llarg termini.) El capítol 5 presenta un càlcul aproximatiu de les balances fiscals per comunitats autònomes l'any 2010, i compara els resultats amb els que s'obtidrien amb altres escenaris d'organització territorial de l'Estat. Els capítols 6 i 7 tracten dels estocs de capital i deute públic, respectivament, en la situació actual i en escenaris amb Estat propi. Finalment, el capítol 8 resumeix les principals conclusions i el capítol 9 conté els annexos.

2. FLUXOS FISCALS: METODOLOGIA

a) Àmbit de l'estudi: el sector de les Administracions Públiques

L'objecte d'anàlisi és el sector públic en el seu conjunt, des d'una perspectiva territorial, a partir de les últimes dades disponibles dels pressupostos liquidats de totes les administracions públiques. Per sector públic s'entén el sector institucional de les *Administracions Públiques*, segons la Comptabilitat Nacional, que inclou:

- L'Administració Central de l'Estat i Organismes dependents.
- Les Comunitats Autònomes.
- Les Corporacions Locals.
- Les Administracions de Seguretat Social (que inclouen el *Sistema Seguridad Social*, el *Servicio Público de Empleo Estatal* i el *Fondo de Garantía Salarial*).

S'exclou el sector públic empresarial, constituït per aquelles empreses participades majoritàriament per una o més administracions públiques que es consideren "productores de mercat"¹ i com a tals formen part del sector institucional de les *Societats No Financeres* en Comptabilitat Nacional. També s'exclouen les institucions financeres públiques, que formen part del sector de les *Institucions Financeres*. No obstant, sí s'inclouen les transferències, corrents i de capital, entre les administracions públiques i les empreses públiques "productores de mercat".

¹ Les empreses públiques es consideren "productores de mercat" quan els ingressos comercials superen els costos de producció en més d'un 50 %.

b) Procediments d'estimació i principals fonts estadístiques

S'ha estimat el valor agregat de les despeses i dels ingressos del sector públic consolidat imputables als territoris de les diferents comunitats autònomes, sota els següents principis generals:

- 1) En primer lloc, s'han estimat les despeses i els ingressos no financers consolidats dels quatre subsectors (administracions centrals, autonòmiques, locals i de Seguretat Social), nets de totes les transferències internes entre administracions, imputables a cada territori.
- 2) També s'han tingut en compte els ingressos financers nets del capítol 9 dels pressupostos públics, imputables a cada territori, per diferència entre les despeses i els ingressos per passius financers. (Aquests ingressos coincideixen amb l'endeutament del sector públic durant el període de referència.)
- 3) La principal font estadística utilitzada ha estat els pressupostos liquidats de les administracions públiques segons la IGAE (*Intervención General de la Administración del Estado*), referits a l'any 2010 (últim exercici disponible per a totes les administracions en el moment d'elaboració de l'estudi).
- 4) La classificació de les despeses i dels ingressos segueix la metodologia de la Comptabilitat Pública. No obstant, una vegada agregades totes les partides en termes de Comptabilitat Pública es fa un ajustament per trobar l'equivalència dels totals en termes de Comptabilitat Nacional, per tal de facilitar les comparacions internacionals.

c) Objectiu de l'estudi i criteris d'imputació²

Els criteris utilitzats per imputar territorialment els ingressos i les despeses dels diferents nivells d'administració pública responen a l'objectiu principal d'aquest estudi, que és analitzar l'impacte econòmic territorial del sector públic. Específicament, l'objectiu és analitzar: a) l'impacte sobre el nivell i la taxa de creixement de l'activitat econòmica, b) l'impacte en la distribució de la renda i c) l'impacte sobre la sostenibilitat de les finances públiques a cada territori.

Els ingressos i les despeses de les administracions territorials s'assignen directament al territori on aquestes exerceixen les seves competències, amb independència del lloc on es materialitzin o a qui beneficiïn (que en general coincidirà amb el territori de l'administració territorial corresponent, però no sempre, com és el cas de les transferències, corrents i de capital, amb l'exterior, que també s'imputen).

Els ingressos de les administracions centrals (incloent la Seguretat Social) s'imputen en funció del territori on s'estima que s'ubica la capacitat econòmica subjecte a gravamen. Mentre que les despeses s'imputen en dues etapes. En la primera es distribueixen per territoris en funció del lloc on es materialitzen, amb independència d'on se situïn els beneficiaris últims de la despesa. Amb dues excepcions: a) els ingressos que rep el sector públic de l'exterior s'imputen en proporció a la població de cada territori i les despeses a l'exterior en funció del PIB; b) els ingressos i despeses que les fonts estadístiques consideren "no regionalitzable" (per exemple, les inversions en material mòbil militar) s'imputen per PIB (ingressos) o població (despeses). En una segona etapa s'estimen aquelles despeses addicionals a les estimades en l'etapa anterior, que hauria d'assumir un Estat català independent i que actualment es materialitzen en els territoris d'altres comunitats.

Cal advertir que en aquest estudi els criteris d'imputació s'apliquen per grans grups d'ingressos i despeses (per exemple: s'imputen territorialment el conjunt dels impostos directes o el conjunt de les despeses de personal, i no específicament cada figura tributària o cada

² El detall dels criteris específics aplicats a cada partida d'ingrés o de despesa i per a cada administració pública es pot trobar als annexos.

programa de despesa). Per tant, els resultats tenen un valor només aproximatiu. Per altra banda, els mateixos criteris d'imputació utilitzats són generalment imperfectes. Per exemple, una inversió pública en infraestructures de transport té sense dubte un impacte directe en el territori on es fa la inversió, però també afectarà les rendes dels proveïdors de material de construcció i transport ubicats en altres territoris. El mateix es pot dir de les despeses de personal o de la compra de béns i serveis, que poden repercutir sobre empreses o persones situades en territoris diferents al lloc on es produeix materialment la despesa. Tot i així, el criteri d'imputar les despeses al territori on es materialitzen és el més adequat quan l'objectiu —com és el cas d'aquest informe— és analitzar l'impacte econòmic dels fluxos fiscals.

Quan ha estat possible, s'han utilitzat indicadors específics per imputar territorialment els ingressos i les despeses del sector públic central. Per exemple, per imputar les despeses de personal de l'Administració Central s'ha utilitzat la informació sobre el nombre de treballadors públics al seu servei, ja que està disponible per territoris, mentre que per imputar les transferències realitzades pel *Servicio Público de Empleo Estatal* s'han tingut en compte els beneficiaris de prestacions d'atur a cada comunitat. Quan no ha estat possible utilitzar indicadors específics, s'han utilitzat indicadors universals de capacitat fiscal (el PIB) i de despesa (la població).

Des d'una perspectiva diferent a l'adoptada aquí, els fluxos fiscals també es poden analitzar des de la perspectiva del benestar de les persones residents en un determinat territori, encara que es materialitzin en un altra territori. Un exemple típic serien les despeses de defensa, que beneficien per igual a tots els ciutadans d'un mateix estat, independentment d'on tinguin lloc. És una perspectiva tan legítima com l'anterior, que permet respondre qüestions diferents de les aquí plantejades.

d) L'estabilitat de les bases fiscals com a hipòtesi de treball

Com ja s'ha advertit a la introducció, l'anàlisi es limita als factors estrictament econòmics, ignorant la incidència que puguin tenir altres factors polítics diferents del canvi d'estatus (de comunitat autònoma a estat propi). Per tant, l'estudi està elaborat sota la hipòtesi d'estabilitat de les bases fiscals a tots els territoris, abans i després del canvi polític. És a dir, se suposa que

l'únic canvi en comparació amb la situació actual ho és pel que fa a la titularitat d'aquests fluxos, no al seu valor global.

3. FLUXOS FISCALS: SITUACIÓ ACTUAL

a) Ingressos no financers

Els ingressos no financers comprenen els capítols 1 a 7 dels pressupostos liquidats segons la metodologia de la Comptabilitat Pública³. Per calcular els valors consolidats del conjunt del sector públic s'exclouen tots els ingressos per transferències entre administracions públiques (però s'inclouen les transferències entre administracions i empreses públiques).

La primera columna de la **Taula 1** mostra el pes que representen els ingressos totals (tributaris i no tributaris) del sector públic imputables a cada territori, com a percentatge del seu PIB. A Catalunya representa el 38,4 %, gairebé dos punts percentuals per sobre de la mitjana espanyola (36,6 %). La segona i la tercera columna mostren una correlació positiva entre la contribució als recursos i la participació en el PIB de l'Estat, per part de cada un dels territoris (Catalunya, per exemple, aporta el 19,5 % dels recursos del sector públic al conjunt de l'Estat i representa el 18,6 % del PIB espanyol). En termes per càpita (quarta columna), la població resident a Catalunya aporta uns ingressos que resulten un 22,8 % superiors a la mitjana espanyola, en excés d'un PIB per càpita que és un 17 % superior (quinta columna) —com caldria esperar d'un sistema fiscal progressiu, en el que els ciutadans de major renda tributen més que proporcionalment en comparació amb els ciutadans amb rendes inferiors.

Si de la suma dels recursos totals generats per les administracions públiques restem els ingressos patrimonials, els ingressos per alienació d'inversions reals i les transferències (d'empreses, de famílies i de l'exterior) queden els ingressos tributaris (impostos directes, indirectes i taxes) i les cotitzacions socials, que permeten construir un primer indicador de pressió fiscal (primera columna de la **Taula 2**). A Catalunya, aquest indicador ampli de pressió

³ 1) Impostos directes i cotitzacions socials; 2) Impostos indirectes; 3) Taxes, preus públics i altres ingressos; 4) Transferències corrents; 5) Ingressos patrimonials; 6) Alienació d'inversions reals i 7) Transferències de capital.

fiscal representa un 37,8 % del PIB, més de dos punts per sobre de la mitjana espanyola (35,4 %). A la segona columna de la mateixa taula es presenta un segon indicador de pressió fiscal que inclou només els impostos, directes i indirectes, i les taxes (deixant fora les cotitzacions socials) que a Catalunya representa el 25,3 % (23,3 % a Espanya).

La **Taula 3** mostra el detall per figures tributàries, en termes de pes en el PIB de cada comunitat autònoma i d'aportació als recursos totals. S'observen algunes diferències destacables. Per exemple, Catalunya aporta el 20,8 % dels ingressos per impostos directes, el 19,9 % dels indirectes i el 19,1 % de les cotitzacions socials, en tots el casos per sobre de la seva aportació al PIB. Els impostos directes representen el 12,6 % del PIB a Catalunya (11,2 % a Espanya), les cotitzacions socials el 12,5 % (12,1 %), els impostos indirectes el 9,8 % (9,2 %) i les taxes el 2,8 % (2,9 %).

La **Taula 4** mostra la distribució dels ingressos no financers per administracions públiques (excloent les transferències entre administracions) com a percentatge del PIB de cada territori. Com es pot observar, hi ha un gran desequilibri entre els ingressos propis de les administracions centrals (incloent la Seguretat Social i excloent les transferències entre administracions) i els ingressos propis de les administracions territorials (autonòmiques i locals). Aquest desequilibri reflecteix l'elevada dependència que tenen aquestes últimes de les transferències realitzades per les primeres, que han quedat excloses del càlcul dels ingressos del sector públic consolidat. En el cas de Catalunya, per exemple, els ingressos imputats de l'Administració General de l'Estat i Organismes Dependents (sense transferències d'altres administracions i excloent la Seguretat Social) representen el 16,4 % del seu PIB, mentre que els ingressos propis de les administracions territorials (excloent les transferències d'altres administracions) sumen només el 10,6 % del PIB.

La **Taula 5** compara els ingressos públics totals amb relació al PIB de Catalunya i Espanya amb una selecció de països europeus i amb la mitjana de la UE-17, segons dades d'Eurostat⁴. Com es pot observar, Catalunya, amb un 38,4 %, se situa en la part baixa, només per sobre d'Irlanda i Suïssa. La diferència amb la mitjana europea (44,8 %) supera els sis punts

⁴ Els resultats per Espanya segons aquesta font (no inclosos a la taula) no coincideixen exactament amb d'aquest estudi perquè hi ha algunes diferències metodològiques. A la taula només es mostren els valors del present informe.

percentuals. En canvi, Catalunya supera la mitjana europea pel que fa als impostos directes (12,6 % i 11,6 %, respectivament), està per sota en el cas de les cotitzacions socials (12,5 % i 15,7 %) i és similar en el cas dels impostos indirectes més taxes (12,6 % i 12,7 %). Com a conseqüència, la pressió tributària a Catalunya en sentit ampli (la suma dels impostos més les cotitzacions socials com a percentatge del PIB) se situa 2,3 punts percentuals per sota de la mitjana europea (37,7 % enfront 40,0 %).

b) Despeses no financeres

Les despeses públiques no financeres comprenen els capítols 1 a 7 dels pressupostos segons la metodologia de la Comptabilitat Pública⁵. Com en el cas dels ingressos, per calcular els valors consolidats del conjunt del sector públic s'exclouen totes les despeses per transferències entre administracions públiques (i s'inclouen entre administracions i empreses públiques).

La despesa no financera del conjunt del sector públic imputable a Catalunya representa un 39,5 % del seu PIB, inferior al 46,2 % al conjunt de l'Estat espanyol, i encara més lluny del 69,6 % d'Extremadura o del 62,1 % de Castella-La Manxa, per exemple (primera columna de la **Taula 6**). La participació de Catalunya en el conjunt de la despesa del sector públic (15,9 %) és igual a la seva participació en la població total. Per tant, en termes relatius, la despesa pública per càpita imputable a Catalunya se situa en el 100,1 % de la mitjana espanyola (=100), molt per sota de les comunitats forals (129,6 % al País Basc i 116,1 % a Navarra) però també d'Aragó i Astúries (a l'entorn del 112 %), de les dues Castelles, Extremadura o Cantàbria, entre d'altres (quarta columna). Com es veurà més endavant, aquesta igualtat en la despesa per càpita de Catalunya amb la mitjana espanyola amaga grans diferències segons administracions públiques i capítols de despesa.

Per capítols de despesa (**Taula 7**) les diferències són notables. Les de personal, per exemple, representen el 7,2 % del PIB català i les d'inversió el 2,4 %, enfront de l'11 % i del 3,6 % de mitjana a Espanya, respectivament. Les prestacions socials representen el 13,6 % del PIB a Catalunya (14,7 % al conjunt de l'Estat).

⁵ 1) Despeses de personal; 2) Despeses corrents en béns i serveis; 3) Despeses financeres; 4) Transferències corrents; 5) Fons de contingència (no considerat ens els pressupostos liquidats); 6) Inversions reals; 7) Transferències de capital.

La **Taula 8** mostra la distribució de les despeses per administracions públiques, en percentatges del PIB. La situació és la contrària a l'observada a la Taula 4: són les administracions territorials les que assumeixen la major part de les despeses, malgrat participar minoritàriament en els ingressos i, com a conseqüència, dependre en una proporció important de les transferències de les administracions centrals. En el cas de Catalunya, les despeses de les administracions territorials s'elevan al 19,8 % del PIB, mentre que les despeses de l'Administració Central (excloent la Seguretat Social) representen només el 6,3 % del PIB.

Com en el cas de la Taula 5 pels ingressos, la **Taula 9** compara les despeses públiques a Catalunya i a Espanya amb una selecció de països europeus i amb la mitjana de la UE-17, a partir de dades d'Eurostat⁶. Amb un 39,5 % del PIB, Catalunya se situa cap al final de la taula pel que fa a la despesa pública, gairebé dotze punts percentuals per sota de la mitjana europea (51,0 %)⁷. Les despeses de personal més les compres de béns i serveis (consum intermedi) representen a Catalunya un 13,3 % del PIB, més de tres percentuals per sota de la mitjana europea (16,6 %) i espanyola (16,7 %). La càrrega que representen els interessos (2,2 %) se situa unes dècimes per sota de la mitjana de la UE 17 (2,8 %) i les inversions en un nivell similar (2,5 % a la UE i 2,4 % a Catalunya). La diferència més gran es troba en el capítol de prestacions socials, molt inferiors a Catalunya (13,6 % enfront 23,4 %) encara que aquests valors no són exactament comparables (en el cas de Catalunya només s'inclouen les prestacions de la Seguretat Social).

c) Saldos pressupostaris

De la diferència entre els ingressos no financers i les despeses no financeres s'obté el saldo pressupostari no financer del sector públic consolidat a cada territori. En termes generals, es pot interpretar com la diferència entre la contribució als ingressos públics no financers de les

⁶ De nou, els resultats per Espanya segons aquesta font (no mostrats a la taula) no coincideixen exactament amb els presentats en aquest estudi perquè hi ha algunes diferències metodològiques.

⁷ Cal tenir en compte que la dada de Catalunya no inclou les despeses associades amb les estructures d'Estat que hauria d'assumir en cas d'independència, que es calculen més endavant i que mostrarien una xifra superior i més comparable en termes homogenis amb les d'altres països independents.

persones físiques i jurídiques residents al territori de cada comunitat i el conjunt de les despeses públiques no financeres imputables a cada territori.

Donat que les administracions públiques van operar amb dèficit durant l'any de referència (2010) els saldos no financers són negatius a gairebé tots els territoris. Ara bé, les diferències són prou significatives, com es pot observar a la **Taula 10** (primera columna). Per exemple, el conjunt del sector públic registra a Catalunya un saldo pressupostari no financer equivalent al $-1,1\%$ del PIB català, molt inferior al $-9,6\%$ del conjunt de l'Estat. Els territoris amb superàvit o dèficit més reduït són Balears (superàvit) i Catalunya, amb diferència, mentre que en algunes comunitats aquest indicador supera àmpliament els dos dígits. Sense Catalunya, el sector públic a l'Estat espanyol hauria registrat un dèficit del $-11,5\%$ el 2010 —gairebé dos punts percentuals més que l'efectivament registrat.

En el cas específic de les Administracions de Seguretat Social la major part dels territoris presenten un saldo fiscal negatiu, que reflecteix l'impacte de la crisi sobre els comptes consolidats del SSS, SPEE i FOGASA. El dèficit al conjunt d'Espanya en aquest subsector és un $-2,5\%$ del PIB, més negatiu que l'imputable a Catalunya ($-1,0\%$). El saldo de la Seguretat Social en el conjunt d'Espanya sense Catalunya augmentaria fins el $-2,9\%$.

Una mesura molt utilitzada de dèficit públic és la que es coneix com a dèficit primari, que s'obté després de restar al dèficit públic no financer els interessos del deute públic. És una mesura especialment rellevant perquè contribueix a determinar amb més precisió la sostenibilitat d'un determinat nivell de deute públic (juntament amb el tipus d'interès del deute i el creixement esperat del PIB). Com es pot observar a la Taula 10 (segona columna), el sector públic a Catalunya registra un superàvit primari del $1,0\%$, que contrasta amb un dèficit primari del $-7,3\%$ per al conjunt de l'Estat espanyol —que seria del $-9,2\%$ sense Catalunya.

Finalment, la **Taula 11** compara els saldos pressupostaris no financers, els totals i els primaris, a diferents països europeus. Com es pot observar, Catalunya tindria un dels dèficits pressupostaris més reduïts, molt inferior a la mitjana europea ($-1,1\%$ vs. $-6,2\%$). En termes de dèficit primari el lleuger superàvit de Catalunya la situaria entre Dinamarca i Suècia. Però cal advertir que aquests valors no són estrictament comparables, ja en el cas de Catalunya no

inclouen les despeses associades amb les estructures d'Estat que hauria d'assumir en cas d'independència —calculades en un apartat posterior d'aquest estudi.

d) Ingressos derivats de l'endeutament

Fins aquí s'ha tractat només dels ingressos i les despeses no financeres i dels corresponents saldos, pel conjunt del sector públic territorialitzat, que cobreixen els capítols 1 a 7 dels pressupostos públics. En aquest apartat es tractarà dels ingressos i les despeses associades amb els passius financers (l'endeutament públic), que es registren al capítol 9. Les partides principals del capítol 9 són els ingressos per emissió de deute públic i les despeses per amortització de deute públic⁸.

Donat que l'emissió de deute net (emissions menys amortitzacions) és equivalent a la diferència entre els ingressos i les despeses no financeres, quan aquesta diferència se suma al saldo pressupostari no financer el resultat és un equilibri comptable per a cada nivell d'administració pública. És a dir, els ingressos no financers més els financers nets (emissions menys amortitzacions de deute) igualen les despeses no financeres a les administracions públiques.

Ara bé, aquest no és necessàriament el cas pel que fa al sector públic consolidat i territorialitzat, que és l'objecte d'aquest estudi. Per clarificar aquesta qüestió, suposem que els ingressos financers nets obtinguts per l'Administració Central quan emet nou deute s'imputen al territori de cada comunitat autònoma en proporció a la seva població (el mateix criteri aplicat per imputar els interessos del deute), ja que són els contribuents a cada un dels territoris els que eventualment faran front a l'impacte econòmic del deute públic (interessos i amortitzacions) sobre les seves rendes. Aquests ingressos no tenen perquè coincidir amb la diferència entre les despeses i els ingressos no financers imputables al mateix territori. De fet, no coincidiran en la mesura que el sector públic central no tingui un pressupost equilibrat i es produeixin fluxos fiscals interterritorials. És a dir, en la mesura que els recursos obtinguts de

⁸ El capítol 8 registra els ingressos i les despeses associats amb actius financers, com la concessió de préstecs al sector privat (despesa) i la devolució de préstecs del sector privat (ingrés). No es tenen en compte en aquest informe.

l'emissió de passius financers per part de l'Administració Central, imputables als residents en un determinat territori, són utilitzats per finançar despeses en altres territoris.

A l'obra col·lectiva citada a la introducció (*"Las diferencias regionales del sector público español"*, dirigida por Francisco Pérez, Fundación BBVA 2011, pàg. 285) hi ha una referència pou il·lustrativa de l'impacte econòmic dels recursos derivats de l'endeutament públic, des d'una perspectiva territorial: *"...el estudio de los efectos del gasto público en el caso de las regiones de un mismo país ha de realizarse con especial cuidado, debido a la existencia de flujos de fondos interregionales, casi siempre a través de la Hacienda central, que desligan una parte del esfuerzo que representa el gasto público de su financiación por la economía del territorio. De hecho, en las regiones que disfrutan de un saldo positivo duradero como consecuencia de las actuaciones del sector público, la demanda recibe un impulso neto permanente que equivale a poder gastar con déficit sin tener que pagar la deuda"*.⁹

Per tant, els ingressos financers nets aporten informació valuosa sobre l'impacte econòmic del sector públic consolidat als diferents territoris, que es perd si només es consideren els fluxos fiscals no financers. Per exemple, si en un determinat territori el saldo pressupostari incloent els ingressos financers nets resulta positiu (ingressos públics totals, no financers + financers nets > despeses públiques no financeres) cal interpretar que el sector públic genera més recursos (financers i no financers) dels que destina al territori en qüestió. I a la inversa quan el saldo és negatiu. Sense que aquest fet impliqui un judici de valor en termes d'equitat interterritorial i deixant clar que els recursos financers només estan disponibles quan hi ha una decisió prèvia d'endeutament.

Per estimar els ingressos financers nets que corresponen a cada territori s'ha procedit a restar dels ingressos per passius financers (principalment emissió de deute) les despeses per aquest mateix concepte (principalment amortitzacions de deute), que apareixen registrats al capítol 9 dels pressupostos consolidats de les diferents administracions públiques. En el cas de les corporacions locals i les comunitats autònomes es disposa de dades territorialitzades, que

⁹ L'expressió "saldo positiu" en aquesta cita es refereix al saldo fiscal d'un territori amb el sector públic central i es correspon amb un saldo pressupostari més negatiu del sector públic consolidat i territorialitzat en un context de dèficit del conjunt del sector públic, als efectes d'aquest informe.

s'assignen directament al territori de cada administració, mentre que en el cas de les administracions centrals aquestes partides s'imputen en proporció a la participació de cada territori en la població total.

Quan se sumen els ingressos financers nets que resulten de l'estimació anterior als saldos pressupostaris no financers de la Taula 11 s'obtenen els saldos pressupostaris totals per territoris, que es mostren a la **Taula 12**. Com es pot observar, la major part dels territoris continuen registrant saldos pressupostaris negatius, fins i tot quan es tenen en compte els ingressos financers nets que els hi són imputables, mentre que alguns —com és el cas de Catalunya— passen a registrar superàvits. Les diferències entre territoris són notables. Catalunya, per exemple, registra un saldo positiu equivalent al 8,5 % del seu PIB. És a dir, la contribució als recursos públics totals —financers i no financers— imputable a Catalunya excedeix la participació en la despesa pública total imputable a Catalunya per un valor equivalent al 8,5 % del seu PIB. En general, els valors de la Taula 12 es poden considerar un bon indicador de la posició fiscal a llarg termini del conjunt del sector públic a cada territori, ja que posen de manifest la situació de dèficit o superàvit estructural del sector públic que seria imputable a cada zona en una situació d'equilibri pressupostari, si els ingressos no financers igualessin les despeses no financeres.

e) Impacte econòmic

Les diferències de saldos fiscals entre territoris són, en part, el resultat dels mecanismes de redistribució propis d'un sistema fiscal progressiu (en el què els ciutadans amb una major renda per càpita aporten proporcionalment més recursos que els de menor renda), així com de la ubicació de determinades despeses de caràcter general en uns determinats territoris per raons de capitalitat (serveis centrals) o d'altra mena (defensa). També són el resultat de decisions discrecionals en determinats nivells de govern (inversions, transferències) i dels mecanismes de finançament de les administracions territorials, amb una determinada estructura política de l'Estat. Però amb independència dels factors que poden explicar aquests saldos, el fet és que tenen un impacte econòmic quantificable en els diferents territoris. L'objectiu principal d'aquest estudi és posar de manifest aquest impacte, sense fer judicis de valor sobre la magnitud dels saldos observats en termes d'equitat interterritorial.

1) Impacte en el PIB

A **curt termini**, en un context en el que les administracions públiques operen amb dèficit, l'actuació contra-cíclica del sector públic —gastant més del que ingressa— tindrà un impacte compensatori més intens sobre el nivell d'activitat econòmica en aquelles zones que registrin un major dèficit pressupostari. Per altra banda, els territoris que generen un menor dèficit faran una major contribució a la consolidació fiscal del conjunt del sector públic. És a dir, com més negatiu és el saldo del sector públic al territori d'una determinada comunitat, major és la injecció de recursos procedents de l'endeutament públic que dona impuls a l'activitat en aquest territori, en comparació amb l'aportació que els ciutadans del territori en qüestió fan als recursos totals¹⁰. Des d'aquesta perspectiva de curt termini, Catalunya contribueix significativament a la consolidació fiscal del conjunt del sector públic, i en contrapartida rep un menor suport contra-cíclic en un context de crisi, en comparació amb altres territoris (Taules 10 i 12).

Amb una perspectiva de més **llarg termini**, és raonable suposar que el conjunt del sector públic tendirà a operar amb equilibri financer. És a dir, el saldo pressupostari no financer (ingressos menys despeses no financeres) del conjunt del sector públic tendirà a zero, de mitjana durant un cicle econòmic complet. Ara bé, els saldos pressupostaris del conjunt del sector públic imputats als diferents territoris poden no equilibrar-se a llarg termini, posant de manifest l'existència de fluxos fiscals interterritorials.

L'existència de fluxos fiscals interterritorials no afecta al *nivell* del PIB de les regions emissores o receptores: és una part del PIB que es redistribueix entre territoris. En altres paraules, es tracta d'una part del PIB produït que els emissors no destinen a consum o inversió dins del seu territori. Per tant, es pot considerar com una forma d'estalvi forçós que es tradueix en despesa principalment en altres zones (encara que una fracció d'aquesta despesa es tradueixi després, indirectament, en compres al territori emissor dels fluxos fiscals).

¹⁰ Com ja s'ha comentat, la correspondència entre el lloc de materialització de la despesa i el territori que rep l'impacte econòmic és imperfecta. Cal tenir en compte, per exemple, que una fracció de la despesa materialitzada per una administració pública que opera en un determinat territori pot acabar suposant un injecció de rendes per a proveïdors situats en altres territoris.

Des d'una perspectiva macroeconòmica, un flux fiscal interterritorial és similar a una situació de superàvit/dèficit per compte corrent, en la que els territoris amb superàvit són exportadors nets de capitals als territoris amb dèficit. Amb una diferència fonamental: en el primer cas les exportacions de capital que són la contrapartida al superàvit per compte corrent generen un rendiment i representen un actiu per als països emissors i, a la inversa, generen una obligació i representen un passiu per als països receptors. En canvi, en el cas dels fluxos fiscals interterritorials les transferències netes de recursos entre territoris no generen una contrapartida econòmica en termes monetaris. La poden tenir en forma de béns i serveis, en la mesura que una part d'aquests fluxos retorna en forma de benefici en espècie pels emissors (per exemple, serveis de defensa o serveis centrals de determinades funcions públiques) i també es poden justificar en concepte de solidaritat entre regions d'un mateix estat.

Amb independència de si estan o no justificats en termes d'equitat, l'existència de fluxos fiscals interterritorials comporta alteracions en la *composició* del PIB, amb conseqüències potencialment importants sobre la *taxa de creixement a llarg termini*, en la mesura que es tracta de recursos que es poden assignar a inversió productiva alternativament en diferents territoris. (Un dels arguments utilitzats per justificar l'existència d'aquests fluxos és, precisament, la contribució al desenvolupament dels territoris menys afavorits.) En el cas de Catalunya, l'actual situació s'ha traduït en un dèficit històric d'inversió en infraestructures, amb impacte negatiu sobre el creixement potencial de l'economia catalana. En línia amb aquesta afirmació la Taula 7, ja comentada, mostra la menor intensitat inversora del sector públic a Catalunya amb relació a la mitjana espanyola en un any concret (el 2010) i una sèrie temporal més llarga la faria extensiva a un període més ampli. Però és en el capítol 6 d'aquest mateix informe (dedicat al capital públic) on es quantifica clarament la magnitud d'aquest dèficit, determinant per a la capacitat de creixement de l'economia catalana.

2) Impacte en la Renda Disponible

L'impacte del sector públic en el nivell de vida de la població es reflecteix en el pas del PIB per càpita a la "renda disponible ajustada bruta" (RDAB) per càpita. Per arribar a la RDAB es procedeix en tres etapes. En primer lloc, s'obté el que s'anomena la "renda primària bruta",

que és la suma dels recursos monetaris generats per les llars al llarg del període de referència (anual): remuneracions salarials, beneficis empresarials, rendes dels treballadors autònoms i rendes de la propietat (netes: rebudes menys pagades). En segon lloc, se resta d'aquests recursos inicials els impostos directes, les cotitzacions socials i altres transferències corrents pagats per les llars, i se sumen les prestacions socials i les transferències corrents rebudes per les llars. El resultat és la “renda disponible bruta” (RDB). Finalment, sumant les transferències socials en espècie (bàsicament educació i sanitat públiques) s'obté la “renda disponible ajustada bruta” (RDAB).

El valor de la RDAB a les diferents comunitats es presenta a la **Taula 13**, que mostra a la primera columna el PIB per càpita a cada territori i a la segona la Renda Disponible Ajustada Bruta per càpita, elaborada a partir de les dades de l'INE segons la metodologia indicada. La tercera columna registra la diferència entre les dues sèries. Les diferències entre territoris en el pas de PIB per càpita a la RDAB per càpita són notables. Per exemple, el PIB per habitant a Catalunya representa un 117,0 % de la mitjana espanyola (=100), mentre que en termes de RDAB, una vegada han actuat els mecanismes redistributius del sector públic, es redueix a un 112,0 %. En canvi, Extremadura, amb un PIB per càpita del 69,7 % de la mitjana espanyola, assoleix un 82,9 % en termes de RDAB. Una Espanya sense Catalunya perdria un 2,3 % de la RDAB per càpita. En el cas de Catalunya el pas del PIB per càpita a la RDAB per càpita implica un descens de 5 punts percentuals en termes relatius (Espanya=100), mentre que en el cas del País Basc (una comunitat relativament rica) la RDAB supera en quatre dècimes el PIB per càpita relatiu. Només hi ha cinc comunitats que juntament amb Catalunya experimentin una descens en termes relatius en el pas del PIB a la RDAB per càpita: Aragó, Balears, Madrid, Navarra i La Rioja.

Cal tenir en compte que la comparació anterior s'ha fet en termes nominals, sense tenir en compte les diferències de nivell de preus entre territoris. La **Taula 14** corregeix aquest biaix, utilitzant un concepte equivalent, la “renda familiar bruta disponible” calculada amb Paritat de Poder Adquisitiu (RFBD PPA), corresponent a l'any 2010, segons dades extretes del *Balance Económico Regional* (Taula 104, pàg. 155) que publica FUNCAS (*Fundación de las Cajas de Ahorro*). Com es pot observar, una vegada s'ajusten les rendes en termes de paritat de poder de compra les diferències amb el PIB per càpita nominal s'intensifiquen. Per exemple,

Catalunya passa del 112,2 en termes de RDAB nominal al 104,3 en PPA (Espanya=100), mentre que Castella i Lleó puja del 101,5 al 111,3. A la **Taula 15** les dues variables (PIB i RFBD ajustada per PPA) s'han ordenat en ordre descendent, de major a menor, posant en evidència com en el pas del PIB per càpita a la RFBD per càpita en PPA es produeixen canvis d'ordre prou importants —Catalunya, per exemple, passa de la quarta a l'octava posició, i Balears cau de la setena a la desena (de situar-se per sobre a fer-ho per sota de la mitjana).

4. FLUXOS FISCALS: ESCENARI D'INDEPENDÈNCIA

Una vegada analitzada la dimensió i l'impacte econòmic del sector públic consolidat als diferents territoris i al conjunt de l'Estat espanyol, amb l'*statu quo* actual, en aquest apartat s'estima l'impacte econòmic dels canvis en els fluxos i saldos fiscals associats amb un escenari d'independència a Catalunya. En particular, s'analitza la viabilitat financera d'un hipotètic Estat català independent —juntament amb la d'un Estat espanyol sense Catalunya.

L'escenari contemplat es construeix a partir de les següents hipòtesis:

- a) El nou Estat català es fa càrrec de totes les despeses que actualment està realitzant el sector públic central en territori català o que són imputables a Catalunya amb la metodologia establerta i disposa de tots els tributs generats a Catalunya (impostos, taxes i cotitzacions socials) que actualment són titularitat de l'Estat espanyol. (La càrrega que representa el deute públic de l'Estat està inclosa en les estimacions, amb les dades disponibles per a l'any de referència¹¹.)
- b) El nou Estat català assumeix també les despeses addicionals associades amb funcions públiques que no són actualment competència de la Generalitat. Com, per exemple, determinats serveis centrals, la defensa i les relacions exteriors.

¹¹ Donat l'important augment del deute públic registrat entre 2010 i 2014, aquesta qüestió es torna a analitzar amb més detall i amb dades més actualitzades al capítol 7 d'aquest mateix informe.

- c) Se suposa que la composició dels ingressos i de les despeses és la mateixa que en la situació actual.
- d) Finalment, cal tornar a recordar que l'impacte generat pels canvis en els fluxos fiscals com a conseqüència del nou marc polític es considera amb independència d'altres possibles canvis en els fluxos comercials i financers que puguin afectar a les bases fiscals. És a dir, es parteix de la hipòtesi d'estabilitat de les bases fiscals, tant a Catalunya com a Espanya, abans i després del canvi polític.

Tant les despeses com els ingressos de l'Administració Central i de la Seguretat Social realitzats o generats a Catalunya ja han estat calculats, com a part de l'estimació del sector públic consolidat en territori català. En el següent apartat es procedeix a estimar les despeses addicionals associades amb un nou Estat que no han estat incloses en l'estimació anterior.

a) Despeses addicionals del nou Estat català

Una estimació precisa dels costos addicionals relacionats amb les "estructures" del nou Estat català requeriria d'una anàlisi detallada per programes de despesa. No obstant, als efectes del present informe es considerarà suficient una aproximació raonable als principals grups de despesa, tot tenint en compte que la majoria de despeses del sector públic central materialitzades a Catalunya ja han estat incloses. Les despeses addicionals considerades són les associades amb la capitalitat, la defensa i les relacions exteriors.

1) Costos (i beneficis) de la capitalitat

Els costos de capitalitat són els associats amb les principals institucions de l'Estat (com la monarquia o el tribunal constitucional en el cas de l'Estat espanyol) i amb els serveis centrals de funcions públiques que són actualment competència de l'Administració General de l'Estat, els seus Organismes dependents i les Administracions de la Seguretat Social, amb seu a Madrid. Aquests costos també són beneficis per a la comunitat on s'ubica la capital, en la mesura que representen una assignació de rendes que en gran part es tradueixen en despesa al territori de la capital i generen uns ingressos fiscals que es recaptin també en aquest territori.

Les despeses associades amb la capitalitat es poden deduir a partir dels càlculs efectuats als apartats anteriors per estimar el sector públic consolidat per territoris. D'aquests càlculs es desprèn que a la CA de Madrid se l'imputen el 29,6 % de les despeses totals de personal i compres de béns i serveis de les administracions públiques centrals i de la Seguretat Social. Una hipòtesi raonable seria considerar que la diferència entre aquest percentatge i el que representa Madrid en la població espanyola (13,8 %) és atribuïble als costos de capitalitat associats amb els serveis centrals de l'Administració Central i la Seguretat Social. Això representaria un total de 6.712,1 milions d'euros.

A continuació se suposa que el nou Estat català assumiria uns "costos de capitalitat" equivalents als assumits actualment per la CA de Madrid, però en proporció al pes relatiu de la població catalana en el total espanyol. És a dir, un 15,9 % de la quantitat anterior, el que representa 1.066,6 milions d'euros —és a dir, un 0,5 % del PIB català.

Aquesta xifra podria estar subestimant els costos reals, en la mesura que alguns serveis proveïts de manera centralitzada presenten economies d'escala i el seu cost unitari augmenta a mesura que es redueix l'escala de provisió. Però també els podria estar sobreestimant, ja que hi ha algunes funcions públiques duplicades que no tindria sentit assumir en una Catalunya amb Estat propi. Per altra banda, el nou Estat català disposaria d'un ampli marge de maniobra per dimensionar i desenvolupar progressivament els serveis centrals de la seva administració pública.

2) Defensa

Les despeses del sector públic central el 2011 en concepte de "Defensa" van ascendir a 8.431,5 milions d'euros. Tenint en compte que el personal de les Forces Armades ubicat a Catalunya només representa el 1,6 % del total, és evident que la part d'aquesta despesa que es materialitza a Catalunya és molt poc significativa. Suposant que el nou Estat català assumís una despesa pel mateix concepte proporcional a la seva població, la despesa addicional resultant seria de 1.339,8 milions —un 0,7 % del PIB català.

En el cas d'aquesta funció pública també podrien haver economies d'escala. Si aquest fos el cas assumir una despesa per aquest concepte proporcional a la població estaria subestimant l'import necessari per assolir un mateix nivell d'efectivitat en el servei. Per altra banda, el nou Estat català podria ajustar la seva contribució a la defensa en el marc de la cooperació internacional en aquest terreny.

3) Serveis exteriors

Les despeses del sector públic central en concepte de “Asuntos Exteriores y de Cooperación” van ascendir a 2.972,8 milions d'euros. Suposant que el nou Estat català assumís un cost pel mateix concepte proporcional a la seva població relativa la despesa addicional resultant seria de 472,4 milions —un 0,2 % del PIB català. De nou, es tracta d'una funció pública on les economies d'escala són importants, però on també seria molt ampli el marge de discrecionalitat del nou Estat per ajustar la dimensió dels serveis als objectius desitjats.

Ara bé, aquestes despeses ja han estat incloses a l'imputar les despeses del sector públic central, tant per la via de les despeses de personal i compres de béns i serveis a l'estranger (imputades per població) com per la via de les despeses per transferències a l'exterior (imputades per PIB). Per tant, no cal sumar-les a les dues anteriors.

4) Total

En conjunt, les despeses addicionals que el nou Estat català podria arribar a assumir pels conceptes anteriors (capitalitat i defensa) representarien un 1,3 % del PIB català.

b) Viabilitat financera dels nous estats

Per valorar la viabilitat financera dels nous estats cal distingir clarament entre el curt i el llarg termini. El curt termini s'inscriu en una fase concreta del cicle econòmic, en què les administracions públiques poden operar amb dèficit (o superàvit) pressupostari. Mentre que el llarg termini es refereix a un cicle econòmic complet, en el què es raonable assumir que el sector públic opera amb equilibri pressupostari.

1) Curt termini

A curt termini, el saldo pressupostari no financer d'un sector públic català independent és la suma del saldo del sector públic consolidat a Catalunya, estimat anteriorment (-1,1 %), i de les despeses associades amb les estructures d'Estat (-1,3 %). El resultat és un dèficit igual al -2,4 % del PIB català (amb dades del 2010).

Aquest resultat s'ha de comparar amb un dèficit públic total del -9,6 % per al sector públic espanyol amb l'*statu quo* actual, que les persones físiques i jurídiques residents a Catalunya suporten solidàriament amb els ciutadans d'altres comunitats pel fet de formar part d'un mateix Estat. Per altra banda, el saldo pressupostari no financer del nou sector públic espanyol sense Catalunya s'eleva a un -11,5 % (del que caldria descomptar l'estalvi derivat d'una possible reducció de despeses en serveis centrals, defensa i serveis exteriors, en qualsevol cas no superior al mig percentual del PIB espanyol sense Catalunya).

Si per comptes del dèficit no financer total ens fixem en el dèficit primari (descomptant els interessos del deute públic), que és una variable clau per valorar el grau de sostenibilitat de les finances públiques, una Catalunya independent tindria un dèficit primari equivalent al -0,3 % del seu PIB en el moment de constitució de l'Estat propi —que contrasta amb el -7,3 % de l'actual Estat espanyol i el -9,2 % del nou Estat espanyol sense Catalunya.

En principi, el nou Estat català podria decidir endeutar-se addicionalment en la mateixa proporció que la fracció del nou endeutament assumit per l'Estat espanyol l'any 2010 i que actualment resulta imputable als contribuents catalans. Si decidís prendre aquesta opció podria augmentar les despeses o reduir els impostos en proporció, sense que els contribuents catalans haguessin d'assumir més obligacions financeres que les que ja van assumir aquell mateix any com a ciutadans de l'Estat espanyol.

Alternativament, el nou Estat català podria decidir endeutar-se només en la mesura necessària per cobrir el nivell de despeses actual (referit a 2010), sense augmentar-les. En aquest segon cas, la població de Catalunya s'estalviaria les obligacions associades amb aquest endeutament addicional que actualment assumeix mancomunadament pel fet de formar de l'Estat espanyol

i, per tant, deixaria de tenir l'obligació de pagar interessos per aquesta fracció del deute —i en el seu cas de retornar el principal.

Cal tenir en compte que l'any 2010 les administracions territorials de Catalunya (locals i autonòmica) van generar, en conjunt, uns ingressos financers nets (emissions menys amortitzacions de deute) equivalents al 4,5 % del PIB català. Això implica que per assolir uns comptes públics equilibrats, un sector públic català independent hauria de realitzar un menor esforç d'endeutament que el realitzat l'any 2010 només per les administracions territorials catalanes (autonòmica i locals).

En conclusió: en absència d'altres factors no econòmics que puguin afectar les bases imposables (no considerats en aquest estudi), com a conseqüència del canvi de marc polític, el nou Estat català seria financerament viable i disposaria d'un major marge d'actuació (per augmentar la despesa o reduir els impostos, amb el mateix esforç d'endeutament) que el que ara té el sector públic a Catalunya en el marc de l'Estat espanyol. En canvi, un futur Estat espanyol sense l'aportació de Catalunya es veuria obligat a fer un major esforç de consolidació fiscal.

2) Llarg termini

A llarg termini —és a dir, al llarg d'un cicle econòmic complet— és raonable suposar que el conjunt del sector públic opera amb equilibri financer. En aquestes condicions, suposant que els ingressos igualen les despeses i que aquestes se situen en el mateix percentatge del PIB que el 2010 a tots el territori, el sector públic consolidat registraria a Catalunya un superàvit fiscal estructural, que es pot aproximar a partir del saldo pressupostari de 2010 incloent els ingressos financers nets: un 8,5 % del PIB català.

Amb un Estat propi independent, d'aquest superàvit estructural caldria restar la despesa addicional requerida per finançar les estructures d'Estat —un 1,3 % del PIB català— de manera que, a llarg termini i amb l'actual estructura d'ingressos i despeses, la posició financera del nou Estat català registraria un superàvit equivalent al 7,2 % del seu PIB. Aquesta xifra representa el marge de maniobra que tindria el nou Estat català per reduir els impostos,

augmentar les despeses o una combinació de les dues coses, tot mantenint l'equilibri financer a llarg termini.

c) Impacte econòmic

1) Impacte en el PIB

A **curt termini**, l'impacte sobre el *nivell* del PIB dels nous fluxos fiscals associats amb la constitució del nou Estat dependrà de si utilitza o no la capacitat d'endeutament de que disposarà per augmentar la despesa o, alternativament, per rebaixar la pressió fiscal tot mantenint el nivell de despesa. (Recordem que, per hipòtesi, tots els altres fluxos —fiscals, comercials i financers— se suposen estables abans i després de la constitució de l'Estat propi. Amb excepció de les despeses addicionals del nou Estat, la única diferència amb relació als fluxos fiscals és de titularitat, ja que seria l'Estat català qui recaptaria els impostos i assumiria les despeses que l'Estat espanyol realitzava a Catalunya abans del canvi polític.)

Suposem, per simplificar l'anàlisi, que el nou Estat s'endeuta només en la mesura necessària per finançar el nivell de despesa anterior al canvi polític, augmentada amb la càrrega addicional associada amb les estructures d'Estat, tot mantenint inalterada l'estructura impositiva. En aquest cas, l'impacte del canvi de marc polític en el PIB es produiria per la via dels efectes multiplicadors sobre l'activitat de l'augment del dèficit del sector públic, que passaria del $-1,1$ % en la situació actual al $-2,4$ % amb el nou Estat. La magnitud d'aquests efectes dependria del grau d'infrautilització dels recursos productius en el moment de produir-se la independència i cal tenir en compte que una part de l'impuls a la demanda es dissiparia per la via de les importacions i no afectaria ni a la producció ni a les rendes generades al país. (De fet, com més petita i més oberta és una economia, el percentatge que representen les importacions amb relació al PIB és més gran, i menors els efectes multiplicadors sobre el nivell d'activitat dels impulsos fiscals a la demanda agregada.)

A **llarg termini**, l'impacte sobre el *nivell* del PIB dependria dels efectes multiplicadors associats amb l'augment de les despeses i/o la reducció de la pressió fiscal en què eventualment es tradueixi l'actual superàvit estructural, menys les despeses addicionals del nou Estat (un $7,2$ %

del PIB). Es tractaria d'un efecte puntual o "esglaió"; és a dir, d'un augment d'escala del PIB que no es repetiria en anys successius.

El principal impacte del canvi en els fluxos fiscals associats amb el canvi polític ho seria sobre la taxa de creixement potencial de l'economia catalana, en la mesura que els recursos fiscals disponibles al cancel·lar el superàvit estructural associat amb l'actual *statu quo* s'assignin a inversió productiva i/o a alliberar recursos del sector privat que al seu torn s'acabin destinant a inversió productiva. (D'aquesta qüestió es tractarà amb més profunditat en els apartats dedicats al capital públic, en aquest informe, i al capital privat, en un informe posterior.)

El nou Estat espanyol sense Catalunya, per la seva part, veuria disminuir a curt termini els ingressos fiscals en major mesura que les despeses. Podria compensar l'impacte directe sobre el PIB endeutant-se en la proporció necessària per cobrir els ingressos perduts, el que possiblement afectaria la prima de risc i, per tant, la inversió i el creixement. Per altra banda, les despeses en serveis centrals, defensa o exteriors que podessin ser estalviades, pel fet de cobrir una menor població i un territori més petit, representarien, també a curt termini, un impacte puntual negatiu sobre la demanda agregada. A més llarg termini, en canvi, l'impacte podria ser fins i tot positiu, si per compensar una menor disponibilitat de recursos públics augmentés l'eficiència amb que s'inverteixen en el territori.

Finalment, cal preguntar-se per l'impacte sobre la inversió de la prima de risc que hauria de suportar el nou Estat català. En la mateixa línia de suposar que no es produeixen altres canvis que els de titularitat sobre els fluxos fiscals, el fet que aquest nou Estat tingués un dèficit públic inferior a l'espanyol en l'actualitat afavoriria una menor prima de risc, però la falta de història en els mercats del nou deute sobirà actuaria en contra. A llarg termini, la prima de risc dependria en gran mesura de les perspectives de creixement estable de l'economia catalana.

2) Impacte en la Renda Disponible

Recordem que Catalunya tenia el 2010 un PIB per càpita equivalent al 117 % de l'espanyol i una Renda Familiar Bruta Disponible (RFBD) en PPA per càpita del 104,3 %, després de l'actuació del sector públic i tenint en compte el diferencial de preus entre territoris. La raó

d'aquesta diferència, juntament amb el diferencial de preus, és que els tributs pagats per les llars (impostos directes i cotitzacions socials) superen les prestacions socials i les transferències rebudes, monetàries i en espècie, en major proporció que a altres territoris.

Suposem que a **curt termini**, amb la constitució de l'Estat propi, la despesa pública augmenta només en la mesura necessària per finançar les estructures d'Estat i que els ingressos no financers es mantenen estables. En aquest cas la RFBD de la població catalana variaria en la mesura que la nova despesa pública generi rendes addicionals, associades amb els salaris dels nous empleats públics i les compres de béns i serveis a proveïdors ubicats en territori català, de les que caldria descomptar els ingressos tributaris addicionals derivats d'aquestes rendes. En canvi, a més **llarg termini**, la RFBD augmentaria en la proporció que ho fessin les despeses o, alternativament, disminuïssin els ingressos, fins absorbir la totalitat del superàvit estructural que el sector públic genera a Catalunya.

5. FLUXOS FISCALS: ALTRES ESCENARIS

La independència és un cas límit dins del concepte ampli d'Estat propi. Hi altres escenaris possibles en els que un Estat propi a Catalunya no implicaria una total dissociació de l'Estat espanyol. L'objectiu d'aquest apartat és quantificar els principals paràmetres econòmics associats amb aquests altres escenaris. Per fer-ho es calculen els resultats de les balances fiscals que s'obtidrien amb diferents marcs d'organització política territorial, en comparació amb la situació actual.

a) Sentit i metodologia de les balances fiscals

Habitualment, el concepte de balança fiscal s'utilitza per quantificar els saldos resultants dels fluxos fiscals entre els diferents territoris d'un estat i el sector públic central. Als efectes d'aquest estudi, centrat en l'anàlisi del conjunt del sector públic, la balança fiscal es definirà com la diferència entre la participació en les despeses públiques totals i la contribució als ingressos públics totals que és imputable a cada territori. Si la participació en les despeses supera la contribució als ingressos hi haurà un superàvit fiscal, i en cas contrari un dèficit. Els

resultats finals seran similars als obtinguts amb la definició convencional, però la metodologia de càlcul és diferent.

Per elaborar les balances fiscals s'utilitzen bàsicament dues metodologies: la del flux monetari i la de la càrrega-benefici. La principal diferència entre les dues és que amb el primer mètode les despeses s'imputen al territori on es materialitzen, mentre que amb el segon s'imputen al territori on resideixen els beneficiaris. Ambdós mètodes són justificables en funció de la qüestió plantejada. És per aquest motiu que els informes de les balances fiscals publicats cada any per la Generalitat de Catalunya i l'any 2008 per l'*Institut d'Estudiis Fiscals* per encàrrec del Govern espanyol, mostren els resultats amb les dues metodologies.

El mètode del flux monetari és relativament més senzill d'aplicar que el de càrrega-benefici, que requereix més hipòtesis, però cap dels dos està exempt de problemes metodològics. Sigui quina sigui la metodologia adoptada, la imputació territorial d'ingressos i despeses per estimar les balances fiscals no és una ciència exacta, i sempre estarà subjecte a un cert marge d'error. Aquest reconeixement de les imperfeccions de la balances fiscals com a instrument analític no desvirtua la seva utilitat per aproximar l'ordre de magnitud dels fluxos i corresponents saldos fiscals entre territoris, però exigeix la màxima transparència en la seva elaboració i, sobretot, en la forma com s'interpreten els resultats.

Els criteris d'imputació segons la metodologia del flux monetari coincideixen en part amb els utilitzats en aquest estudi per territorialitzar els fluxos fiscals, ja que el principal objectiu és valorar l'impacte econòmic del sector públic en el territori —amb relació al nivell d'activitat, la distribució de la renda i la sostenibilitat de les finances públiques. Per exemple, és raonable assumir que els sous dels funcionaris empleats pels serveis centrals dels ministeris ubicats a Madrid tenen un impacte sobre les rendes i el nivell d'activitat principalment —encara que no exclusivament— en el territori de la Comunitat de Madrid, amb independència que els serveis que presten aquests funcionaris puguin beneficiar —en major o menor mesura— als ciutadans d'altres territoris. Per tant, la metodologia del flux monetari imputa aquestes despeses al territori de la Comunitat de Madrid. En canvi, l'objectiu principal del mètode de la càrrega-benefici és valorar la contribució d'aquestes despeses al benestar dels ciutadans i, com a conseqüència, les pot imputar a territoris diferents del lloc on es materialitzen. A diferència de

la metodologia del flux monetari, el mètode de la càrrega-benefici permet fer judicis de valor des del punt de vista de l'equitat interterritorial en la distribució dels ingressos i les despeses, referits a un determinat marc d'organització política de l'Estat.

Hi ha dues variants de càlcul, aplicables a cada metodologia, en funció de si els resultats es presenten "neutralitzant" o no l'efecte del dèficit públic en el resultat de les balances. Per entendre el sentit d'aquestes variants, cal tenir en compte que tant les despeses com els ingressos utilitzats per elaborar les balances són només els *no financers* (a diferència de la primera part d'aquest estudi, on també es tenen en compte els *ingressos financers nets*). Per tant, es pot donar el cas que quan el sector públic central opera amb dèficit i s'endeuta per poder gastar, tots els governs territorials registrin un superàvit fiscal amb relació al sector públic central, que no es donaria amb una situació de pressupost equilibrat. I a la inversa quan el sector públic central opera amb superàvit. Donat que la situació normal o mitjana a llarg termini del sector públic hauria de ser la d'equilibri financer, es considera que el resultat més representatiu a llarg termini o el component "més estructural" d'una balança fiscal és el que es presenta "neutralitzant" l'efecte del dèficit públic¹².

b) Estimació de les balances fiscals per comunitats autònomes (2010)

Les mateixes estimacions que han servit per territorialitzar el sector públic consolidat es poden utilitzar per fer un càlcul aproximatiu de les balances fiscals per comunitats autònomes, referides a l'any 2010, segons la definició de l'apartat anterior. En línia amb el propòsit de focalitzar l'anàlisi en les qüestions d'impacte econòmic i donat que els valors considerats més rellevants són els estructurals o mitjans a llarg termini, el procediment utilitzat serà consistent amb la metodologia del flux monetari amb neutralització del dèficit públic.

Una primera aproximació als saldos de les balances fiscals, neutralitzats pel dèficit públic, és pot fer a partir dels saldos pressupostaris de la Taula 12, que inclouen els ingressos financers nets, invertint el signe. Amb aquest mètode Catalunya tindria un dèficit fiscal del -8,5 % del seu PIB. Els resultats són força aproximatius, però estan molt subjectes als calendaris d'emissió

¹² Al seu torn, hi ha diferents maneres de neutralitzar les balances, que no són neutrals en relació als resultats.

i amortització del deute de les administracions. Un procediment alternatiu, que serà l'utilitzat en aquest apartat, parteix del percentatge de participació de cada territori en els ingressos i en les despeses del conjunt del sector públic espanyol —ja estimat anteriorment. Per exemple, en el cas de Catalunya, participa amb el 15,9 % de les despeses i contribueix amb el 19,5 % dels ingressos públics totals. Per tant, si els ingressos fossin iguals a les despeses i el volum de despeses del conjunt del sector públic espanyol fos el de l'any 2010 (484.200 milions d'euros), Catalunya tindria un dèficit (ingressos menys despeses) equivalent al 9,0 % del PIB català¹³. La diferència amb el primer procediment resideix, principalment, en la forma de comptabilitzar els ingressos procedents de l'endeutament.

La **Taula 16** i el **Gràfic 1** comparen els saldos de les balances fiscals de les diferents comunitats que es desprenen dels càlculs d'aquest estudi, referits a 2010, amb els estimats per *l'Institut d'Estudiis Fiscals*, dependent del Ministeri d'Economia, referits a 2005 i publicats el 2008, segons “el enfoque flujo monetario versión FM-2”¹⁴. Com es pot observar, existeix una elevada correlació entre les dues sèries, malgrat les diferències, que posa de manifest la notable estabilitat en el temps dels fluxos fiscals interterritorials reflectits a les balances —així com la igualment notable coherència entre la metodologia simplificada d'aquest informe i la utilitzada en el seu moment per l'IEF en el seu càlcul, molt més completa i desagregada.

c) Impacte econòmic de diferents formes d'organització política territorial

Els saldos de les balances fiscals posen de manifest factors sistemàtics, associats amb els criteris redistributius propis d'un determinat marc d'organització política territorial, i altres més variables, derivats principalment del marge de discrecionalitat en l'assignació de la despesa per part del sector públic central. En aquest apartat només es prestarà atenció als factors sistemàtics, que canvien quan canvia l'estructura territorial de l'Estat, tot reconeixent la importància, a la pràctica, dels factors discrecionals.

¹³ El resultat s'obté multiplicant la diferència entre la participació en les despeses i la contribució als ingressos del sector públic espanyol ($0,159 - 0,195 = -0,036$) pel volum total de despesa pública ($484.200 * -0,036 = -17.431,2$) i dividint el resultat pel PIB català ($-17.431,2 / 194.996,1 = -0,090$).

¹⁴ Instituto de Estudios Fiscales (2008): “Las Balanzas Fiscales de las CC.AA. españolas con las AA. Públicas Centrales 2005”, Ministerio de Economía y Hacienda, Secretaría de Estado de Hacienda y Presupuestos.

Un primer criteri possible seria que tots els ciutadans que comparteixen un mateix marc fiscal i polític contribueixin als ingressos segons la seva capacitat econòmica i rebin el mateix nivell de béns i serveis públics per càpita, amb independència del seu lloc de residència. Una interpretació d'aquesta regla seria que la població de cada territori contribueixi en línia amb el seu pes en el PIB de l'Estat i participi de la despesa segons el seu pes en la població total. En principi, sembla un criteri raonable, particularment en un estat unitari, però no es pot considerar universal. Per exemple, no seria aplicable al cas de la Seguretat Social, ja que en aquest àmbit les prestacions rebudes guarden una certa relació amb les cotitzacions aportades —sense negar el caràcter redistributiu del sistema. És a dir, en el cas de la Seguretat Social la població de cada territori contribueix aproximadament en línia amb el seu pes econòmic, però les prestacions rebudes no tenen perquè coincidir amb el pes demogràfic. Per altra banda, poden haver raons específiques que justifiquin aplicar en molts casos criteris de participació en la despesa alternatius o complementaris al de població; per exemple, el nombre d'aturats pel que fa a les prestacions d'atur, la població infantil i juvenil quan es tracta de la despesa educativa o l'envelliment pel que fa a la despesa sanitària. A més, hi ha un conjunt de despeses, com poden ser les de caràcter econòmic o les infraestructures, en les que el criteri més adequat seria el PIB i/o el territori, no la població.

Una qüestió fonamental per determinar els criteris redistributius més apropiats és si s'accepta la legitimitat dels governs territorials per responsabilitzar-se plenament d'una part significativa dels recursos fiscals generats al seu territori. Quan aquest és el cas, el criteri de participació no hauria de pretendre igualar absolutament el nivell de despesa pública per càpita entre territoris. Un criteri alternatiu podria ser, per exemple, destinar una part dels recursos a garantir un nivell mínim de prestacions bàsiques (preferiblement ajustat pels diferencials de preus entre territoris), mitjançant transferències, i permetre a les administracions territorials disposar lliurement de la resta. D'aquesta manera, almenys una part de l'esforç econòmic diferencial realitzat pels ciutadans d'un territori retornaria per reforçar el desenvolupament econòmic i el benestar social en la seva comunitat.

Un tercer criteri possible seria distribuir els recursos fiscals totals entre el sector públic central i els governs territorials, en funció de les seves competències respectives, sense establir cap

mecanisme de transferències més enllà de la funció redistributiva pròpia del sector públic central. Amb aquesta fórmula els governs territorials disposarien lliurement de la seva participació en els recursos per finançar despeses dins del seu territori, mentre que el govern central podria actuar amb criteris de solidaritat interterritorial (per exemple, garantint un mateix nivell de despesa per càpita en la provisió de béns i serveis de la seva competència o considerats bàsics). Pel que fa als resultats, és indiferent que cada nivell de govern recapti la seva participació en els tributs o que hagi un únic agent recaptador que transfereixi la part corresponent dels recursos al govern o governs no recaptadors (com és el cas en el sistema de concert o conveni vigents al País Basc i Navarra).

A continuació es defineixen tres marcs d'organització política territorial inspirats en els criteris redistributius anteriors, i se simulen les balances fiscals que resultarien en cada cas per a cada una de les comunitats autònomes espanyoles —prenent com a referència les dades del 2010. Els resultats es presenten a la **Taula 17**. La primera columna presenta els saldos de les balances fiscals en la situació actual, tal com es dedueixen de les dades presentades en aquest estudi. Les altres tres columnes presenten les balances fiscals associades amb cada escenari polític alternatiu, d'acord amb els següents criteris:

- a) Escenari 1: Un únic sector públic amb aportació als ingressos en funció del PIB i participació en la despesa en funció de la població.
- b) Escenari 2: Dos nivells de govern, central i territorial, amb aportació als ingressos en funció del PIB, participació en la despesa del govern central segons la població i en la dels governs territorials segons una mitjana de les participacions en el PIB i la població.
- c) Escenari 3: Dos nivells de govern, central i territorial, amb aportació als ingressos en funció del PIB, participació en la despesa del govern central segons la població i en la dels governs territorials segons el PIB.

Queden fora dels càlculs les corporacions locals i la Seguretat Social. Amb relació a les corporacions locals se suposa que no donen lloc a fluxos fiscals interterritorials. Mentre que pel que fa al sistema de la Seguretat Social es tracta com si es mantingués el sistema actual, amb els mateixos resultats. (La balança fiscal de la Seguretat Social per territoris es mostra a la

cinquena columna de la Taula 17 i està inclosa en els resultats de les quatre columnes anteriors.)

Com es pot apreciar comparant les dues primeres columnes de la **Taula 17** i observant el **Gràfic 2** el resultat de les balances fiscals de les comunitats autònomes espanyoles l'any 2010 no és molt diferent, en general, del que s'obtidria en un marc polític unitari en què els ciutadans aporten segons la seva renda i reben les mateixes prestacions públiques per càpita, amb independència del lloc de residència. No obstant, hi ha excepcions molt notòries: Navarra i País Basc —per defecte— i Catalunya, Balears i la Comunitat Valenciana —per excés.

En el cas de Catalunya, li correspondria un dèficit del 5,3 % del PIB (segona columna), que s'ha de comparar amb un dèficit fiscal estimat del 9,0 % amb l'actual marc polític (primera columna). Un 1,3 % d'aquests quatre punts de diferència entre els dos sistemes es podria explicar pel fet que no es tenen en compte les despeses comunes associades amb els serveis centrals i la defensa, que es materialitzen fora de Catalunya —segons càlculs comentats anteriorment— i que elevarien el dèficit fiscal justificable dins d'aquest escenari fins el 6,6 %. Restaria, per tant, un 2,4 % de diferència en comparació amb la situació actual.

En els escenaris 2 i 3 (columnes tres i quatre de la Taula 18, respectivament) la dispersió de resultats es redueix significativament en comparació amb el primer escenari, ja que la mateixa lògica dels criteris aplicats limiten en major o menor mesura el volum de transferències entre territoris.

L'escenari representa un marc polític en el que s'aporta en funció del PIB, però en el que hi ha un segon nivell de govern territorial en el que la despesa rebuda equival a la mitjana del PIB i la població. En aquest escenari, el dèficit fiscal de Catalunya —incloent la Seguretat Social— passaria a ser del 4,3 % del seu PIB —en comparació amb el 9,0 % actual i el 5,3 % amb un estat unitari del tipus contemplat en el primer escenari. Si s'afegeix l'1,3 % associat amb serveis centrals i defensa el saldo resultant seria del 5,6 % del PIB català.

Finalment, en un marc polític com el representat pel tercer escenari —no molt diferent conceptualment de l'actual sistema de concert al País Basc— el dèficit fiscal total de Catalunya

es reduiria al 3,1 % i sumant les despeses addicionals al 4,4 % —del qual un 1,6 % correspondria a la Seguretat Social. Aquesta solució també es podria interpretar com a fórmula transitòria en un procés pactat de transició cap a la plena independència, amb assumpció gradual dels serveis que actualment són competència exclusiva de l'Estat. O en termes d'un estatus singular per a Catalunya dins d'un esquema de lliure associació amb l'Estat espanyol amb un nucli de serveis bàsics compartits (com, per exemple, la defensa).

6. CAPITAL PÚBLIC

En aquest apartat s'analitza l'estoc de capital físic en infraestructures públiques, com a resultat dels fluxos d'inversió acumulats al llarg del temps a Catalunya i a Espanya, nets de depreciació. L'anàlisi es fa sota la doble perspectiva de l'evolució que ha portat a la situació actual, prenent el 2010 com últim any de referència, i de l'evolució possible en un escenari amb Estat propi, a partir de la comparativa amb altres economies desenvolupades.

La principal font estadística utilitzada són les estimacions de l'estoc de capital físic elaborades per la Fundació BBVA i l'Ivie (*Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques*), que cobreix un període de gairebé cinquanta anys (1964-2011). El període analitzat aquí va de l'any 1995 al 2010 (últim amb dades disponibles) i els actius considerats són els inclosos als grups "Administració Pública" —que inclou carreteres, infraestructures hidràuliques, ferrocarrils, aeroports, ports, infraestructures urbanes i resta d'administracions públiques—, "Educació pública" i "Sanitat pública".

a) Situació actual

Com es pot observar a la **Taula 18**, entre 1995 i 2005 l'estoc de capital públic total va representar entre el 23 % i el 24 % del PIB a Catalunya, i entre el 37 % i el 39 % al conjunt d'Espanya sense Catalunya. Durant aquest mateix període, l'estoc de capital públic instal·lat a Catalunya representa a l'entorn del 12 % del total espanyol, clarament per sota del pes de la comunitat en la població espanyola.

L'any 2010 el percentatge que representa el capital públic amb relació al PIB va augmentar significativament tant a Catalunya (30,7 %) com a Espanya (44,4 %), en comparació amb períodes anteriors. Aquest augment és degut tant a la intensa acumulació de capital registrada entre els anys 2005 i 2007 (el numerador de la ràtio), com a la profunda contracció del PIB derivada de la crisi iniciada el 2008 (el denominador). Per altra banda, la participació de Catalunya en el capital públic total augmenta lleugerament fins el 13,7 %, però continua notablement per sota del seu pes en la població.

Aquestes xifres posen en evidència el fet que la intensitat inversora del conjunt del sector públic a Catalunya ha estat sistemàticament inferior a la registrada a la resta d'Espanya, al llarg del període analitzat. El moderat augment de la participació de Catalunya en l'estoc de capital públic total els últims anys de la sèrie no contradiu aquesta conclusió.

No hi ha un criteri universal que serveixi per valorar el grau de participació d'un territori en l'estoc de capital agregat, tant en termes d'equitat com en termes d'eficiència. En alguns casos, com les infraestructures productives, caldria esperar una significativa correlació entre la participació d'un territori en el PIB i la seva participació en l'estoc de capital, per raons d'eficiència. En altres casos, com les infraestructures socials, caldria esperar una participació en l'estoc de capital similar a la població relativa. Però també s'han de tenir en consideració altres aspectes, segons les circumstàncies —com poden ser el territori, la densitat demogràfica, si és o no zona costera, l'existència de conques hidràuliques, etc.

Amb totes les cauteles expressades al paràgraf anterior, un possible valor de referència per a la participació d'un territori en l'estoc de capital públic total, en primera aproximació, podria ser la mitjana entre el PIB i la població, ja que combina criteris d'eficiència propis de les infraestructures productives (PIB) amb criteris d'equitat per a les infraestructures socials (població). De les dades exposades es desprèn que la participació de Catalunya en l'estoc de capital públic del conjunt d'Espanya quedaria molt per sota d'aquest valor de referència.

La **Taula 19** compara els estocs de capital públic, per categories d'actius, a Catalunya i a Espanya, i mostra la participació de Catalunya en el total per a cada categoria, prenent com a referència l'any 2010. Com es pot observar, aquesta participació varia molt en funció del tipus

d'actiu. Per exemple, Catalunya disposa d'un 55,3 % (46,5 % el 1995) del capital públic invertit en ports al conjunt de l'Estat, reflectint la importància dels ports catalans com a infraestructures connectores en el trànsit marítim de mercaderies i persones amb l'estranger. En canvi, el capital públic invertit en aeroports, amb un 14,5 % (14,8 % el 1995) no arriba ni al pes de Catalunya en la població de l'Estat, malgrat la importància del fluxos turístics que entren per territori català i el pes del PIB català en el conjunt estatal. La comparació és encara més descompensada pel que fa a les carreteres, amb un pes de Catalunya en el total del 12,4 % (11,5 % el 1995), que en part es pot atribuir a una menor superfície, però per altra banda també caldria tenir en compte la major densitat —demogràfica i productiva. Així, en el cas dels ferrocarrils, amb un 24,8 % del total (21,0 % el 1995), es reflecteixen en major mesura els factors de densitat. Finalment, les infraestructures educatives, amb un 17,1 % (15,1 % el 1995) se situen per sobre del pes en la població, mentre que les associades amb la sanitat se situen molt per sota (11,2 % el 2010 i 10,1 % el 1995).

Cal insistir en què una valoració adequada de la provisió d'infraestructures en el territori s'hauria de fer cas per cas, tenint en compte criteris explícits i detallats de cost-benefici. Tot i així, la imatge que es desprèn de la comparativa per categories d'actius és coherent amb la conclusió que es deriva dels resultats agregats: en general, Catalunya disposa d'una menor dotació de capital públic de la que li correspondria per PIB o població —amb algunes excepcions: ports, ferrocarrils, universitats i escoles.

b) Escenaris amb Estat propi

Hi ha una àmplia literatura acadèmica que investiga els efectes de la inversió pública sobre la taxa de creixement del PIB¹⁵. En general, els resultats obtinguts indiquen que els increments en l'estoc de capital públic estan positivament correlacionats amb la taxa de creixement del PIB, a diferència dels estudis que utilitzen com a variable explicativa la taxa d'inversió. Aquesta correlació positiva decreix en intensitat a mesura que augmenta la dotació de capital públic amb relació al PIB, posant de manifest la presència de rendiments decreixents. Per altra banda, cal tenir en compte els costos associats amb el finançament de les inversions.

¹⁵ Veure, per exemple, Arslanalp, S. et al. (2010): "Public Capital and Growth". IMF Working Paper 10/175.

L'impacte positiu sobre el creixement del PIB català d'una hipotètica major taxa d'acumulació de capital públic dependria principalment de tres factors: a) la dotació inicial de capital amb relació al PIB; b) els costos de finançament de les inversions i c) la relació cost-benefici de les inversions o eficiència del capital invertit. Pel que fa al primer factor, l'estudi referenciat a peu de pàgina¹⁶, estima els valors dels estocs de capital públic per a 22 països de l'OCDE, com a percentatge del PIB. Aquests valors no són estrictament comparables amb els calculats en aquest informe per a les economies catalana i espanyola, ja que les metodologies d'estimació no són idèntiques. Tot i així, la comparació entre les dues sèries és prou orientativa. Per exemple, per a l'any 2000 (últim disponible en l'estudi referenciat) la mitjana del percentatge que representa el capital públic en el PIB dels 22 països de la mostra era del 51,4 %, una cinquena part superior al valor assignat a Espanya (42,0 %). Si tenim en compte que l'any 2000 el valor a Catalunya d'aquest indicador era inferior en una tercera part al registrat al conjunt de l'Estat espanyol, segons la base de dades de la FBBVA-Ivie, es pot deduir que l'economia catalana disposaria d'un estoc de capital públic a l'entorn del 50 % de la mitjana dels països més desenvolupats de l'OCDE. Entre els anys 2000 i 2014 aquesta proporció pot haver augmentat, però amb tota probabilitat Catalunya disposa d'un ampli marge de convergència en aquest terreny amb les economies més desenvolupades, que es podria traduir en un increment de la taxa potencial de creixement d'una economia catalana amb Estat propi, en relació amb la situació actual.

Que aquest marge per a la convergència en els nivells de capital públic per unitat de PIB es tradueixi en un augment efectiu de la taxa de creixement dependrà, principalment, de la racionalitat de les polítiques d'inversió en infraestructures dels futurs governs d'un Estat català amb plenes competències i recursos —en comparació amb la situació actual. També, dels costos de finançament de les inversions en el nou context polític, ja que l'impuls positiu de les inversions pot ser contrarestat pel pes de la càrrega (en forma de més deute o més impostos) necessària per finançar-les.

¹⁶ Kamps, C. (2004): "New Estimates of Government Net Capital Stocks for 22 OECD Countries 1960-2001". IMF Working Paper 04/67, pàg. 28.

7. DEUTE PÚBLIC

En aquest apartat s'analitza l'estoc de deute del conjunt del sector públic imputable a cada un dels territoris de les comunitats autònomes, prenent com a referència l'any 2012 —ja que és l'últim exercici complet per al qual es disposa de dades oficials tant del PIB regionalitzat com del deute públic territorialitzat de totes les administracions públiques. Les dades referents al deute públic, estimat segons el *Protocol de Dèficit Excessiu (PDE)*, s'han obtingut del *Boletín Estadístico* del Banc d'Espanya, del Ministeri de Hisenda i Administracions territorials i de la base AMECO de la Comissió Europea per a les comparacions internacionals. Les dades de PIB i població provenen de la *Comptabilitat Regional* de l'INE. Queda fora de l'àmbit d'aquest estudi la imputació territorial dels actius financers dels que són titulars l'Administració Central de l'Estat i la Seguretat Social.

a) Situació actual

El deute públic total de l'Administració Central, net del deute en poder d'altres unitats de la mateixa Administració Central, comptabilitzat el quart trimestre de 2012, suma 760.195 milions d'euros. Per altra banda, el deute públic de la Seguretat Social, de 17.188 milions, ho és amb l'Administració Central de l'Estat. Al seu torn, la Seguretat Social és titular de deute públic de l'Estat per valor de 59.794 milions. Mentre que una part del deute de l'Administració Central té com a contrapartida préstecs a altres administracions públiques (per exemple, el *Fons de Liquiditat Autònoma*, FLA, i el *Fons per al Finançament de Pagaments a Proveïdors*, FFPP, que representen un deute de les comunitats autònomes i les corporacions locals amb l'Estat). El deute consolidat del sector públic central (Administració Central i Seguretat Social), net del deute entre unitats del mateix sector públic central i dels préstecs de l'Estat a altres administracions públiques (comunitats autònomes i corporacions locals), comptabilitzat a finals de 2012, s'eleva a 657.335,0 milions d'euros, un 63,9 % del PIB espanyol.

A la **Taula 20** el deute del sector públic central s'imputa en proporció a la població de cada comunitat i a la **Taula 21** en proporció al PIB. Segons el primer criteri a Catalunya li correspondrien 103.802,9 milions d'euros, un 53,9 % del seu PIB, i segons el segon criteri 122.993,1 milions, un 63,9 %. El deute de les administracions territorials (comunitats

autònomes i corporacions locals, que inclou el FLA i el FFPP), al seu torn, representa un 22,1 % del PIB espanyol i un 29,8 % del PIB català (tercera columna). El deute de totes les administracions públiques representa un 86,0 % del PIB a Espanya. A Catalunya representaria un 83,7 % si el deute estatal s'imputa per població i un 93,7 % si s'imputa per PIB (primera columna).

Amb un 26,7 % del PIB, Catalunya registra el deute autonòmic més elevat després de la Comunitat Valenciana (30,2 %) i representa una quarta part del deute autonòmic total (quarta columna). En canvi, el deute de les corporacions locals catalanes representa un 3,1 % del PIB, per sota del 4,1 % de mitjana a Espanya (última columna).

b) Escenaris amb Estat propi

Amb un Estat propi hi ha dos escenaris possibles, segons si Catalunya assumeix o no una part proporcional del deute públic estatal. Suposant que Catalunya assumeixi la part del deute estatal que li correspon per població el nou Estat naixeria amb un deute públic total del 83,7 % del PIB. Si assumís la part que li correspon per PIB el deute del nou Estat s'elevaria al 93,7 %.

La **Taula 22** mostra el deute públic com a percentatge del PIB a una mostra representativa de països de l'OCDE i permet fer la comparació amb una Catalunya independent en els dos supòsits anteriors. En el primer cas (assignació segons població) el nou Estat català se situaria per sota de la mitjana europea (UE-15) del 89,6 % i de països com el Regne Unit (88,6 %), França (90,2 %) o Bèlgica (99,8 %), entre d'altres. En el segon cas (assignació segons PIB) la Catalunya independent se situaria per sobre de la mitjana, però per sota de països com Bèlgica, Estats Units (102,9 %), Irlanda (117,4 %), Portugal (124,0 %) o Itàlia (127,0 %).

Pel que fa a una Espanya sense Catalunya, en el primer cas (assumpció del deute estatal segons població), el pes del deute públic total augmentaria lleugerament, fins el 86,5 % del PIB espanyol sense Catalunya. Mentre que en el segon cas (assumpció segons el PIB) disminuiria fins el 84,2 %.

Si Catalunya no assumís una part proporcional del deute estatal, Espanya veuria augmentar el pes del deute públic total fins el 98,9 % del PIB espanyol sense Catalunya —un increment equivalent a 12,9 punts percentuals de PIB o 108.105,3 milions d'euros. Amb un tipus mitjà del deute del 3,9 % (el valor estimat pel 2012) aquest increment del deute implicaria una càrrega d'interessos d'uns 4.216,1 milions d'euros o cinc dècimes del PIB.

8. PRINCIPALS CONCLUSIONS

En aquest document es plantegen quatre qüestions principals. La primera és l'impacte econòmic del conjunt del sector públic (administracions centrals, autonòmica, local i de la Seguretat Social) a Catalunya i als territoris de les altres comunitats autònomes, amb l'actual marc polític, des del punt de vista dels fluxos fiscals: ingressos, despeses i saldos resultants de les diferències entre uns i altres. La segona qüestió és l'impacte de la independència sobre el sector públic, el PIB i la renda disponible a Catalunya i a una Espanya sense Catalunya, en comparació amb la situació actual. Per respondre aquestes dues primeres qüestions s'estima la dimensió econòmica del sector públic consolidat als diferents territoris, prenent com a referència els pressupostos liquidats de les administracions públiques per a l'últim exercici disponible (2010).

La tercera qüestió plantejada és l'impacte d'altres escenaris amb Estat propi, entre l'actual *statu quo* i la plena independència. Per respondre aquesta qüestió s'estimen en primer lloc les balances fiscals de les comunitats autònomes espanyoles l'any 2010 i els resultats obtinguts es comparen amb els que s'obtidrien amb altres marcs d'organització territorial de l'Estat, definits per criteris específics de contribució als ingressos i de participació en les despeses per part dels governs territorials.

Finalment, la quarta i última qüestió tractada a l'estudi fa referència a l'impacte econòmic dels estocs de capital i deute públic, com a conseqüència dels fluxos d'inversió i dels saldos fiscals acumulats al llarg del temps als diferents territoris, en la situació actual i amb un Estat propi.

L'anàlisi es fa en termes exclusivament econòmics, fent total abstracció de possibles canvis associats amb la confrontació política —com, per exemple, la permanència de Catalunya dins de la Unió Europea o els efectes de possibles boicots comercials. És a dir: s'analitzen els canvis que es produirien en els fluxos fiscals, el PIB i la renda disponible en diferents escenaris amb Estat propi a Catalunya, en comparació amb la situació actual, sota el supòsit que l'únic canvi polític rellevant és de titularitat sobre una part d'aquests fluxos fiscals, i que les bases fiscals romanen estables abans i després del canvi de *statu quo*. Es tracta, per tant, d'un exercici teòric, ja que, a la pràctica, els factors polítics incidiran sobre l'economia. Però és un exercici teòric necessari per formar un criteri propi sobre les qüestions plantejades i altres que aquí no es plantegen, sobre una base objectiva. L'estudi no pretén contestar totes les preguntes possibles. Només aquelles que es poden respondre sobre la base de dades contrastades i fets quantificables, sense entrar a especular sobre les conseqüències d'hipotètiques accions i reaccions polítiques derivades del canvi d'estatus.

Amb relació al primer tema —**l'impacte econòmic del sector públic consolidat i territorialitzat amb l'actual marc polític**— es desprenen les següents conclusions principals:

- La pressió fiscal en sentit ampli (els ingressos tributaris totals —impostos i cotitzacions socials— com a percentatge del PIB) representa el 37,8 % del PIB a Catalunya, superior a la mitjana espanyola (35,4 %), però per sota de la mitjana europea (40,0 % de mitjana a la UE-17). Mesurada com el percentatge que representen els impostos i les taxes amb relació al PIB —excloent, per tant, les cotitzacions socials— representa el 25,2 % a Catalunya (23,3 % a Espanya i 24,3 % a la UE-17).
- La despesa del conjunt del sector públic representa un 39,5 % del PIB a Catalunya, per sota del 46,2 % a Espanya i de la mitjana europea (51 % a la UE-17). En particular, les despeses de personal al servei de les administracions públiques representen el 7,2 % del PIB a Catalunya, en comparació amb l'11 % a Espanya i el 10,9 % a la UE-17. La inversió pública també té un menor pes a Catalunya (2,4 %) en comparació amb Espanya (3,4 %), però és similar a la mitjana de la UE-17 (2,5 %).

- S'observa una notable asimetria entre administracions públiques. Les administracions centrals concentren la major part dels ingressos i les territorials la major part de les despeses (excloent en ambdós casos les transferències entre administracions), fet que situa als governs territorials en una situació de forta dependència de les transferències rebudes del sector públic central (per exemple, les administracions autonòmica i locals catalanes disposen d'uns ingressos propis equivalents al 10,6 % del PIB i assumeixen despeses per valor del 19,8 % del PIB, descomptant totes les transferències entre administracions).
- La diferència entre el conjunt dels ingressos públics no financers imputables a Catalunya i el conjunt de les despeses públiques no financeres imputables a Catalunya, reflecteix un dèficit clarament inferior a la mitjana espanyola (-1,1 % i -9,6 % del PIB, respectivament). Si de les despeses públiques es descompten els interessos del deute el sector públic a Catalunya registraria un superàvit (1,0 % del PIB).
- Si als ingressos no financers s'afegeixen els ingressos financers nets (o recursos procedents de l'endeutament) imputables a Catalunya, el conjunt del sector públic operaria a Catalunya amb un superàvit important (estimat en el 8,5 % del PIB) —és a dir: obtindria uns ingressos totals, financers i no financers, molt superiors a les despeses que realitza en aquest territori.
- L'estudi no entra a valorar aquests resultats en termes d'equitat interterritorial. Es limita a posar de manifest la positiva contribució de Catalunya a l'equilibri fiscal del conjunt del sector públic i, com a contrapartida, el menor impuls de la política fiscal a l'activitat econòmica en el territori d'aquesta comunitat, en comparació amb altres territoris.
- L'anàlisi també posa de relleu la magnitud de les transferències de recursos entre territoris derivades de l'actuació del sector públic, en la situació actual, i valora l'impacte econòmic d'aquestes transferències en el PIB català —tant pel que fa al nivell com a la taxa de creixement, a curt i a llarg termini— i en la renda disponible de les famílies, en termes nominals i ajustats pel diferencial de preus.

Pel que fa al segon tema —**l'impacte de la independència sobre el sector públic**— es desprenen les següents conclusions principals:

- Les despeses addicionals a les ja considerades al consolidar el sector públic, que hauria d'assumir un Estat català independent (bàsicament serveis centrals i defensa) representarien un 1,3 % del PIB. Donat que el saldo no financer del sector públic a Catalunya, calculat anteriorment, representa un -1,1 % del PIB, el nou Estat naixeria amb un dèficit del -2,4 % del PIB a curt termini. Aquest valor s'ha de comparar amb un dèficit públic del -9,6 % a l'Estat espanyol l'any de referència de l'estudi. Per altra banda, un Estat espanyol sense Catalunya hauria d'assumir a curt termini un dèficit públic del -11,5 %, gairebé dos punts percentuals superior a l'actual, que l'exigiria un esforç addicional de consolidació fiscal.
- A més llarg termini, el nou Estat català disposaria d'un marge d'actuació equivalent al superàvit estructural que el conjunt del sector públic obté actualment a Catalunya dins del marc de l'Estat espanyol, minorat per les despeses addicionals associades amb el nou Estat, que podria utilitzar per reduir els impostos, augmentar les despeses o una combinació de les dues coses —tot mantenint l'equilibri pressupostari a llarg termini.
- Amb un Estat independent —sempre sota el supòsit d'estabilitat de les bases fiscals— el PIB català augmentaria a curt termini en proporció als efectes multiplicadors de la despesa pública addicional associada amb el nou Estat. A més llarg termini, la disponibilitat de recursos fiscals addicionals —o, alternativament, el major estalvi a disposició del sector privat— podrien contribuir a elevar la taxa de creixement potencial de l'economia catalana si aquests recursos s'inverteixen productivament.
- La supressió de les transferències fiscals a altres territoris en un escenari d'independència incrementaria en proporció la renda disponible de la població a Catalunya (les rendes generades per les famílies, més les prestacions i transferències rebudes del sector públic, menys els impostos i les cotitzacions pagades).

Amb relació a la tercera qüestió —**l'impacte sobre el sector públic de marcs alternatius d'organització política territorial**— s'arriba a les següents conclusions principals:

- Un càlcul aproximatiu de les balances fiscals de les comunitats autònomes per a l'any 2010 segons un procediment consistent, en línies generals, amb la metodologia del flux monetari amb neutralització del dèficit públic, dona resultats en general no molt diferents als que s'obtindrien en un marc polític amb un únic sector públic —és a dir, on les úniques administracions territorials són les corporacions locals— en el que cada territori contribueix als ingressos en línia amb la seva participació en el PIB total i participa de les despeses en proporció a la població. Amb excepcions significatives, com és el cas de Catalunya, que registra un dèficit superior al que li correspondria segons aquest criteri (–9 % versus –5,3% o –6,6 % si es tenen en compte les despeses addicionals associades amb un estat independent).
- En un marc polític diferent, amb un sector públic central i un altre territorial (de nivell superior al local) en el què el criteri de redistribució aplicat assignés la despesa pública dels governs territorials segons la mitjana de les participacions en el PIB i en la població, mantenint la contribució en funció del PIB, la dispersió de resultats es reduiria notablement en comparació amb la situació actual. Catalunya, en particular, reduiria a menys de la meitat l'actual dèficit fiscal (del –9,0 % al –4,3 % o –5,6 % amb les despeses addicionals). Tot i així, en aquest escenari continua existint un volum significatiu de transferències fiscals interterritorials, proporcionals a les diferències en PIB per càpita entre territoris.
- Finalment, en un marc polític en el què els governs territorials disposessin sense limitacions d'una fracció dels recursos totals equivalent al valor de la despesa autonòmica actual (per tant, un model conceptualment similar a l'actual model de concert o conveni econòmic vigent al País Basc i Navarra), la dispersió de resultats es reduiria encara més (del –9,0 % al –3,1 % o –4,4 % amb les despeses addicionals), tot i mantenir un cert nivell de solidaritat interterritorial, mitjançant l'actuació compensadora del sector públic central.

La quarta i última qüestió tractada a l'estudi fa referència als **estocs de capital i deute públic**, en la situació actual i en escenaris amb Estat propi, arribant a les següents conclusions:

- Catalunya participa en l'estoc de capital públic de l'Estat espanyol amb un percentatge inferior al que li correspondria per PIB o població (13,7 % el 2010), posant de manifest el fet que la intensitat inversora del sector públic a Catalunya ha estat sistemàticament inferior a la mitjana de l'Estat durant un llarg període de temps.
- La comparativa amb la mitjana espanyola i altres països desenvolupats mostra, en general, una menor dotació de capital públic per unitat de PIB a Catalunya. Això implica, en principi, una major eficiència potencial de la inversió pública a Catalunya en comparació amb altres territoris i, per tant, un cert marge per augmentar el potencial de creixement de l'economia catalana per aquesta via en un escenari amb Estat propi. A condició que la major capacitat fiscal derivada del canvi polític es tradueixi en inversió productiva guiada per criteris de rendibilitat econòmica i social.
- Amb dades de l'any 2012, el deute de totes les administracions públiques imputable a Catalunya representava un 83,7 % del PIB català si el deute estatal s'assigna per població i un 93,7 % si es distribueix per PIB (comparats amb un 86,0 % el mateix any pel conjunt d'Espanya). Amb el primer valor Catalunya se situaria lleugerament per sota de la mitjana europea i amb el segon lleugerament per sobre.
- Si Catalunya no assumís una part proporcional del deute estatal, una Espanya sense Catalunya hauria d'assumir un increment del deute públic total de tretze punts percentuals del PIB (del 86,0 % al 98,9 % amb les dades del 2012). Amb un tipus mitjà del deute del 3,9 % (valor mitjà del 2012) la càrrega addicional d'interessos representaria cinc dècimes del PIB.

9. ANNEXOS

a) Taules i gràfics

Taula 1. Ingressos No Financers

	ING/PIB (%)	% ING (REG/ESP)	% PIB (REG/ESP)	ING/POB (ESP=100)	PIB/POB (%)
<i>Espanya</i>	36,6	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Espanya sense Catalunya</i>	36,2	80,5	81,4	95,7	96,8
Andalusia	37,3	13,9	13,6	77,5	76,0
Aragó	36,6	3,2	3,2	111,4	111,3
Astúries	37,5	2,2	2,1	95,6	93,2
Balears	40,4	2,7	2,5	116,6	105,6
Canàries	30,1	3,2	3,9	70,4	85,6
Cantàbria	36,2	1,2	1,2	96,3	97,3
Castella i Lleó	33,5	4,8	5,2	88,4	96,6
Castella - La Manxa	41,6	4,0	3,5	90,5	79,7
Catalunya	38,4	19,5	18,6	122,8	117,0
Extremadura	41,0	1,8	1,6	78,1	69,7
Galícia	34,4	5,1	5,4	85,1	90,6
Madrid	36,2	17,7	17,9	128,5	129,9
Múrcia	34,3	2,5	2,7	78,3	83,5
Navarra	36,7	1,7	1,7	127,0	126,8
País Basc	34,6	5,8	6,1	125,4	132,5
Rioja	34,3	0,7	0,8	104,0	111,0
C. Valenciana	37,2	9,8	9,6	90,1	88,5
Ceuta	30,5	0,1	0,1	74,2	88,9
Melilla	26,8	0,1	0,1	59,2	80,9

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

ING : Ingressos no financers

REG : Territori de comunitat o ciutat autònoma

ESP : Estat espanyol

PIB : Producte Interior Brut

POB : Població

Taula 2. Pressió Fiscal

	(IMP+COT)/ PIB (%)	IMP/ PIB (%)
<i>Espanya</i>	35,4	23,3
<i>Espanya sense Catalunya</i>	34,9	22,8
Andalusia	35,1	22,9
Aragó	34,3	22,5
Astúries	36,4	23,4
Balears	40,0	28,4
Canàries	29,4	17,8
Cantàbria	35,8	23,9
Castella i Lleó	31,0	19,5
Castella - La Manxa	37,7	25,2
Catalunya	37,8	25,3
Extremadura	36,4	23,9
Galícia	33,4	21,4
Madrid	35,8	23,6
Múrcia	33,5	21,5
Navarra	35,9	23,8
País Basc	34,0	21,7
Rioja	33,2	22,1
C. Valenciana	36,6	24,6
Ceuta	30,1	19,6
Melilla	26,7	16,4

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

IMP+COT : Impostos + Taxes + Cotitzacions socials

IMP : Impostos + Taxes

Taula 3. Ingressos No Financers per Figures Tributàries

	IMP DIR		COT SOC		IMP IND		TAX	
	ING/PIB (%)	% ING (REG/ESP)	ING/PIB (%)	% ING (REG/ESP)	ING/PIB (%)	% ING (REG/ESP)	ING/PIB (%)	% ING (REG/ESP)
<i>Espanya</i>	11,2	100,0	12,1	100,0	9,2	100,0	2,9	100,0
<i>Espanya sense Catalunya</i>	10,9	79,2	12,1	80,9	9,0	80,1	2,9	81,5
Andalusia	10,3	12,4	12,2	13,7	9,5	14,0	3,2	15,2
Aragó	11,3	3,2	11,9	3,1	8,4	2,9	2,8	3,1
Astúries	12,3	2,3	13,0	2,3	8,3	1,9	2,8	2,1
Balears	10,5	2,3	11,6	2,4	14,9	4,0	3,0	2,6
Canàries	9,0	3,1	11,6	3,7	5,9	2,5	2,9	4,0
Cantàbria	11,2	1,2	12,0	1,2	9,9	1,3	2,8	1,2
Castella i Lleó	8,9	4,2	11,6	5,0	8,1	4,6	2,4	4,4
Castella - La Manxa	10,9	3,4	12,5	3,6	10,7	4,1	3,6	4,4
Catalunya	12,6	20,8	12,5	19,1	9,8	19,9	2,8	18,5
Extremadura	9,6	1,4	12,5	1,7	10,9	1,9	3,3	1,9
Galícia	9,3	4,5	12,0	5,3	9,5	5,6	2,5	4,7
Madrid	13,9	22,1	12,2	18,0	7,5	14,7	2,3	14,2
Múrcia	9,1	2,2	12,0	2,6	9,5	2,8	2,8	2,6
Navarra	10,1	1,5	12,1	1,7	9,4	1,7	4,3	2,6
País Basc	9,3	5,1	12,3	6,2	9,5	6,4	2,8	6,1
Rioja	10,5	0,7	11,1	0,7	8,1	0,7	3,5	0,9
C. Valenciana	11,1	9,4	11,9	9,4	10,3	10,7	3,3	11,2
Ceuta	4,3	0,1	10,5	0,1	12,9	0,2	2,4	0,1
Melilla	4,5	0,1	10,3	0,1	9,6	0,1	2,3	0,1

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

IMP DIR : Impostos Directes
 COT SOC : Cotitzacions Socials
 IMP IND : Impostos Indirectes
 TAX : Taxes

Taula 4. Ingressos No Financers per A. Públiques Exc. Transf. Adm. (% PIB)

	AC	CA	CL	SS
<i>Espanya</i>	13,6	7,5	4,2	12,6
<i>Espanya sense Catalunya</i>	13,0	7,6	4,5	12,5
Andalusia	13,4	8,8	3,9	12,7
Aragó	14,2	8,6	2,9	12,3
Astúries	14,5	8,7	2,6	13,4
Balears	17,9	7,9	3,8	12,1
Canàries	10,2	5,4	3,9	12,1
Cantàbria	14,2	8,0	2,8	12,4
Castella i Lleó	13,5	7,0	2,4	12,0
Castella - La Manxa	12,8	13,2	4,4	13,0
Catalunya	16,4	7,2	3,4	12,9
Extremadura	14,5	11,7	3,6	13,0
Galícia	14,3	7,1	2,3	12,5
Madrid	15,3	6,8	2,7	12,6
Múrcia	12,9	7,2	3,1	12,6
Navarra	2,2	20,8	2,4	12,5
País Basc	2,2	0,7	20,3	12,7
Rioja	13,3	7,1	2,8	12,3
C. Valenciana	14,9	7,9	3,3	12,4
Ceuta	10,6	0,0	10,1	11,0
Melilla	10,1	0,0	7,0	10,8

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

AC : Administració Central de l'Estat i Organismes Dependents

CA : Comunitats Autònomes

CL : Corporacions Locals

SS : Administracions de Seguretat Social (SSS, SPEE, FOGASA)

Taula 5. Ingressos No Financers per Figures Tributàries. Comparativa Europea (% PIB)

	ING	I+CS	I=ID+II	ID+CS	ID	CS	II
Noruega	55,6	42,1	32,6	30,2	20,7	9,5	11,9
Dinamarca	55,0	48,1	46,2	31,5	29,6	1,9	16,6
Finlàndia	53,0	42,2	29,4	28,8	16,0	12,8	13,4
Suècia	52,3	45,7	37,0	27,9	19,2	8,7	17,8
França	49,5	44,1	25,5	29,2	10,6	18,6	14,9
Bèlgica	48,7	44,9	28,4	32,1	15,6	16,5	12,8
Àustria	48,3	43,6	27,3	29,1	12,8	16,3	14,5
Països Baixos	46,3	39,1	24,2	26,9	12,0	14,9	12,2
Itàlia	46,1	42,4	28,6	28,4	14,6	13,8	14,0
EU 17	44,8	40,0	24,3	27,3	11,6	15,7	12,7
Alemanya	43,7	39,0	22,1	27,9	11,0	16,9	11,1
Portugal	41,6	34,4	22,1	21,1	8,8	12,3	13,3
Grècia	40,6	33,6	20,2	21,3	7,9	13,4	12,3
Regne Unit	39,8	36,2	27,9	23,6	15,3	8,3	12,6
Catalunya	38,4	37,7	25,2	25,1	12,6	12,5	12,6
<i>Espanya</i>	36,6	35,4	23,3	23,3	11,2	12,1	12,1
Suïssa	35,5	29,2	22,2	22,3	15,3	7,0	6,9
Irlanda	34,9	29,2	21,9	17,8	10,5	7,3	11,4

Fonts: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i l'IGAE

ING : Ingressos (no financers) totals

I : Impostos i taxes = ID + II

ID : Impostos directes

II : Impostos indirectes i taxes

CS : Cotitzacions socials

Taula 6. Despeses No Financeres

	DES/PIB (%)	% DES (REG/ESP)	% POB (REG/ESP)	DES/POB (ESP=100)
<i>Espanya</i>	46,2	100,0	100,0	100,0
<i>Espanya sense Catalunya</i>	47,7	84,1	84,1	100,0
Andalusia	55,7	16,4	17,9	91,7
Aragó	46,6	3,2	2,9	112,3
Astúries	55,4	2,6	2,3	111,9
Balears	39,4	2,1	2,3	90,2
Canàries	46,9	4,0	4,5	87,0
Cantàbria	48,7	1,3	1,3	102,7
Castella i Lleó	49,3	5,6	5,4	103,2
Castella - La Manxa	62,1	4,7	4,4	107,2
Catalunya	39,5	15,9	15,9	100,1
Extremadura	69,6	2,5	2,3	105,1
Galícia	50,6	5,9	5,9	99,2
Madrid	38,7	15,0	13,8	109,0
Múrcia	47,3	2,7	3,2	85,6
Navarra	42,3	1,6	1,3	116,1
País Basc	45,1	6,0	4,6	129,6
Rioja	41,8	0,7	0,7	100,6
C. Valenciana	45,0	9,3	10,8	86,3
Ceuta	82,3	0,3	0,2	158,5
Melilla	86,2	0,2	0,2	151,2

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

DES : Despeses no financeres

REG : Territori de comunitat o ciutat autònoma

ESP : Estat espanyol

PIB : Producte Interior Brut

POB : Població

Taula 7. Despeses No Financeres per Capítols de Despesa (% PIB)

	PERSONAL	COMPRES	INTERESSOS	PRES. S.S.	INV. REALS
<i>Espanya</i>	11,0	5,7	2,2	14,7	3,4
<i>Espanya sense Catalunya</i>	11,9	5,6	2,3	14,9	3,6
Andalusia	14,4	5,1	2,9	17,1	4,1
Aragó	12,6	4,9	2,0	13,7	4,4
Astúries	12,0	5,2	2,2	22,3	4,9
Balears	9,5	5,4	2,2	11,4	2,6
Canàries	14,0	6,3	2,5	11,9	3,5
Cantàbria	11,4	5,9	2,1	16,2	4,4
Castella i Lleó	12,7	4,6	2,2	16,1	3,5
Castella - La Manxa	17,1	7,0	2,7	15,2	7,4
Catalunya	7,2	6,3	2,1	13,6	2,4
Extremadura	19,5	6,7	3,0	18,9	7,7
Galícia	12,1	5,1	2,3	17,3	4,8
Madrid	10,6	5,5	1,7	13,1	2,2
Múrcia	9,8	3,5	2,5	13,9	3,6
Navarra	9,8	5,2	1,8	11,8	3,8
País Basc	7,4	8,6	1,7	14,0	3,3
Rioja	9,8	5,4	2,0	12,5	3,8
C. Valenciana	10,2	5,2	2,7	15,0	2,8
Ceuta	38,0	13,7	2,3	12,7	3,8
Melilla	41,2	17,1	2,5	13,1	5,0

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

PERSONAL : Despeses de personal

COMPRES : Compres de béns i serveis

INTERESSOS : Despeses financeres

PRES. S.S. : Prestacions de la Seguretat Social

INV. REALS : Inversions reals

Taula 8. Despeses No Financeres per A. Públiques Exc. Transf. Adm. (% PIB)

	AC	CA	CL	SS
<i>Espanya</i>	10,1	15,7	6,2	15,2
<i>Espanya sense Catalunya</i>	11,0	16,1	6,2	15,4
Andalusia	12,6	19,8	7,3	17,5
Aragó	11,8	15,9	5,8	14,1
Astúries	10,4	18,6	4,8	22,7
Balears	8,8	12,9	7,0	11,7
Canàries	10,2	16,2	8,5	12,3
Cantàbria	9,6	18,5	4,7	16,6
Castella i Lleó	12,6	16,6	5,0	16,4
Castella - La Manxa	11,9	26,6	9,1	15,6
Catalunya	6,3	13,9	5,9	13,9
Extremadura	14,4	28,1	8,1	19,3
Galícia	11,3	17,5	5,1	17,8
Madrid	10,7	9,7	4,3	14,0
Múrcia	11,0	17,1	5,5	14,3
Navarra	8,8	19,0	4,8	12,1
País Basc	7,0	15,5	9,8	14,3
Rioja	9,2	16,0	4,5	12,8
C. Valenciana	9,0	15,5	5,8	15,4
Ceuta	44,0	4,1	16,7	19,0
Melilla	46,7	2,0	17,5	20,2

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

AC : Administració Central de l'Estat i Organismes Dependents

CA : Comunitats Autònomes

CL : Corporacions Locals

SS : Administracions de Seguretat Social (SSS, SPEE, FOGASA)

Taula 9. Despeses No Financeres per Figures Tributàries. Comparativa Europea. (% PIB)

	DES	DP+CI	DP	CI	INT	BS	INV
Irlanda	65,5	18,1	12,2	5,9	3,2	18,0	3,4
Dinamarca	57,7	28,9	19,0	9,9	1,9	18,5	2,2
Trança	56,6	19,2	13,4	5,8	2,4	25,6	3,2
Finlàndia	55,8	26,0	14,5	11,5	1,4	21,0	2,5
Àustria	52,8	14,3	9,8	4,5	2,7	25,5	1,1
Suècia	52,3	23,7	14,5	9,2	1,1	18,3	3,3
Portugal	51,5	17,4	12,2	5,2	2,8	22,0	3,8
Grècia	51,4	18,5	12,5	6,0	5,9	21,4	2,3
Països Baixos	51,3	18,1	10,1	8,0	2,0	23,0	3,6
EU 17	51,0	16,6	10,9	5,7	2,8	23,4	2,5
Itàlia	50,4	16,9	11,1	5,8	4,5	22,2	2,1
Regne Unit	49,9	24,4	11,4	13,0	2,9	14,9	2,4
Bèlgica	48,7	16,3	12,6	3,7	3,5	24,9	1,6
Alemanya	47,9	12,7	7,8	4,9	2,5	25,4	1,4
<i>Espanya</i>	46,2	16,7	11,0	5,7	2,2	14,7	3,6
Noruega	44,6	20,1	13,5	6,6	1,3	15,6	3,1
Catalunya	39,5	13,5	7,2	6,3	2,1	13,6	2,4
Suïssa	35,2	13,0	8,1	4,9	0,9	12,3	2,4

Fonts: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i l'IGAE

DES : Despeses totals

DP : Despeses de personal

CI : Compres intermèdies

INT : Interessos

BS : Beneficis socials

INV : Inversions

Taula 10. Saldos Pressupostaris No Financers

	S/PIB (%)	SP/PIB
<i>Espanya</i>	-9,6	-7,3
<i>Espanya sense Catalunya</i>	-11,5	-9,2
Andalusia	-18,4	-15,5
Aragó	-10,0	-8,0
Astúries	-17,9	-15,7
Balears	1,0	3,1
Canàries	-16,8	-14,3
Cantàbria	-12,5	-10,4
Castella i Lleó	-15,8	-13,6
Castella - La Manxa	-20,5	-17,8
Catalunya	-1,1	1,0
Extremadura	-28,6	-25,6
Galícia	-16,2	-13,9
Madrid	-2,5	-0,9
Múrcia	-13,0	-10,5
Navarra	-5,6	-3,9
País Basc	-10,5	-8,9
Rioja	-7,5	-5,6
C. Valenciana	-7,8	-5,1
Ceuta	-51,8	-49,5
Melilla	-59,5	-57,0

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

S : Saldo pressupostari no financer

SP : Saldo primari

Taula 11. Saldos Pressupostaris. Comparativa Europea. (% PIB)

	S	SP = S-INT	INT
Irlanda	-30,6	-27,4	3,2
Grècia	-10,8	-4,9	5,9
Regne Unit	-10,1	-7,2	2,9
Portugal	-9,9	-7,1	2,8
Espanya	-9,6	-7,7	1,9
<i>Espanya</i>	<i>-9,6</i>	<i>-7,3</i>	<i>2,3</i>
França	-7,1	-4,7	2,4
EU 17	-6,2	-3,4	2,8
Països Baixos	-5,0	-3,0	2,0
Àustria	-4,5	-1,8	2,7
Itàlia	-4,3	0,2	4,5
Alemanya	-4,2	-1,7	2,5
Bèlgica	-3,9	-0,4	3,5
Finlàndia	-2,8	-1,5	1,3
Dinamarca	-2,7	-0,8	1,9
Catalunya	-1,1	1,0	2,1
Suècia	0,0	1,1	1,1
Suïssa	0,3	1,2	0,9
Noruega	11,0	12,3	1,3

Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i l'IGAE

S : Saldo pressupostari no financer

SP : Saldo primari

INT : Interessos del deute públic

Taula 12. Saldos Pressupostaris Incloent Ingressos Financers Nets

	ST/PIB (%)
<i>Espanya</i>	-0,8
<i>Espanya sense Catalunya</i>	-2,9
Andalusia	-7,1
Aragó	-1,5
Astúries	-8,7
Balears	8,5
Canàries	-7,3
Cantàbria	-3,6
Castella i Lleó	-7,5
Castella - La Manxa	-9,0
Catalunya	8,5
Extremadura	-17,5
Galícia	-7,2
Madrid	2,8
Múrcia	-3,9
Navarra	1,9
País Basc	-2,5
Rioja	0,7
C. Valenciana	2,2
Ceuta	-44,3
Melilla	-51,4

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

ST : Saldo pressupostari incloent els ingressos financers nets (recursos derivats de l'endeutament)

Taula 13. PIB i Renda Disponible Ajustada Bruta Per Càpita (RDAB)

	PIB/POB (ESP=100)	RDAB/POB (ESP=100)	DIF
<i>Espanya</i>	100,0	100,0	0,0
<i>Espanya sense Catalunya</i>	96,8	97,7	0,9
Andalusia	76,0	82,6	6,6
Aragó	111,3	110,5	-0,8
Astúries	93,2	102,7	9,5
Balears	105,6	99,2	-6,4
Canàries	85,6	85,7	0,1
Cantàbria	97,3	102,1	4,7
Castella i Lleó	96,6	101,5	4,9
Castella - La Manxa	79,7	88,3	8,6
Catalunya	117,0	112,0	-5,0
Extremadura	69,7	82,9	13,2
Galícia	90,6	95,3	4,7
Madrid	129,9	114,8	-15,1
Múrcia	83,5	86,8	3,3
Navarra	126,8	125,1	-1,7
País Basc	132,5	132,8	0,4
Rioja	111,0	107,8	-3,2
C. Valenciana	88,5	91,0	2,5
Ceuta	88,9	98,7	9,8
Melilla	80,9	90,4	9,5

Font: elaboració pròpia a partir de INE

RDAB : Renda Disponible Ajustada Bruta

Taula 14. RFBD amb Paritat de Poder Adquisitiu

	RFBD/POB (ESP=100)
<i>Espanya</i>	100,0
Andalusia	81,7
Aragó	111,5
Astúries	102,5
Balears	97,9
Canàries	96,7
Cantàbria	108,2
Castella i Lleó	111,3
Castella - La Manxa	89,8
Catalunya	104,3
Extremadura	93,0
Galícia	96,3
Madrid	118,4
Múrcia	79,1
Navarra	128,1
País Basc	126,7
Rioja	106,7
C. Valenciana	90,6
Ceuta	105,5
Melilla	95,4

Font: Elaboració pròpia a partir de FUNCAS (Balance Económico Regional, Taula 104, pàg. 155)

RFBD : Renda Familiar Bruta Disponible amb Paritat de Poder de Compra

Taula 15. PIB i RFBD amb PPA

		PIB/POB (ESP=100)	RFBD/POB (ESP=100)		
1	País Basc	132,5	128,1	Navarra	1
2	Madrid	129,9	126,7	País Basc	2
3	Navarra	126,8	118,4	Madrid	3
4	Catalunya	117,0	111,5	Aragó	4
5	Aragó	111,3	111,3	Castella i Lleó	5
6	Rioja	111,0	108,2	Cantàbria	6
7	Balears	105,6	106,7	Rioja	7
8	Cantàbria	97,3	104,3	Catalunya	8
9	Castella i Lleó	96,6	102,5	Astúries	9
10	Astúries	93,2	97,9	Balears	10
11	Galícia	90,6	96,7	Canàries	11
12	C. Valenciana	88,5	96,3	Galícia	12
13	Canàries	85,6	93,0	Extremadura	13
14	Múrcia	83,5	90,6	C. Valenciana	14
15	Castella - La Manxa	79,7	89,8	Castella - La Manxa	15
16	Andalusia	76,0	81,7	Andalusia	16
17	Extremadura	69,7	79,1	Múrcia	17

Fonts: Elaboració pròpia a partir de INE i FUNCAS

RFBD : Renda Familiar Bruta Disponible amb Paritat de Poder de Compra

Taula 16. Balances Fiscals. CCB vs IEF (% PIB)

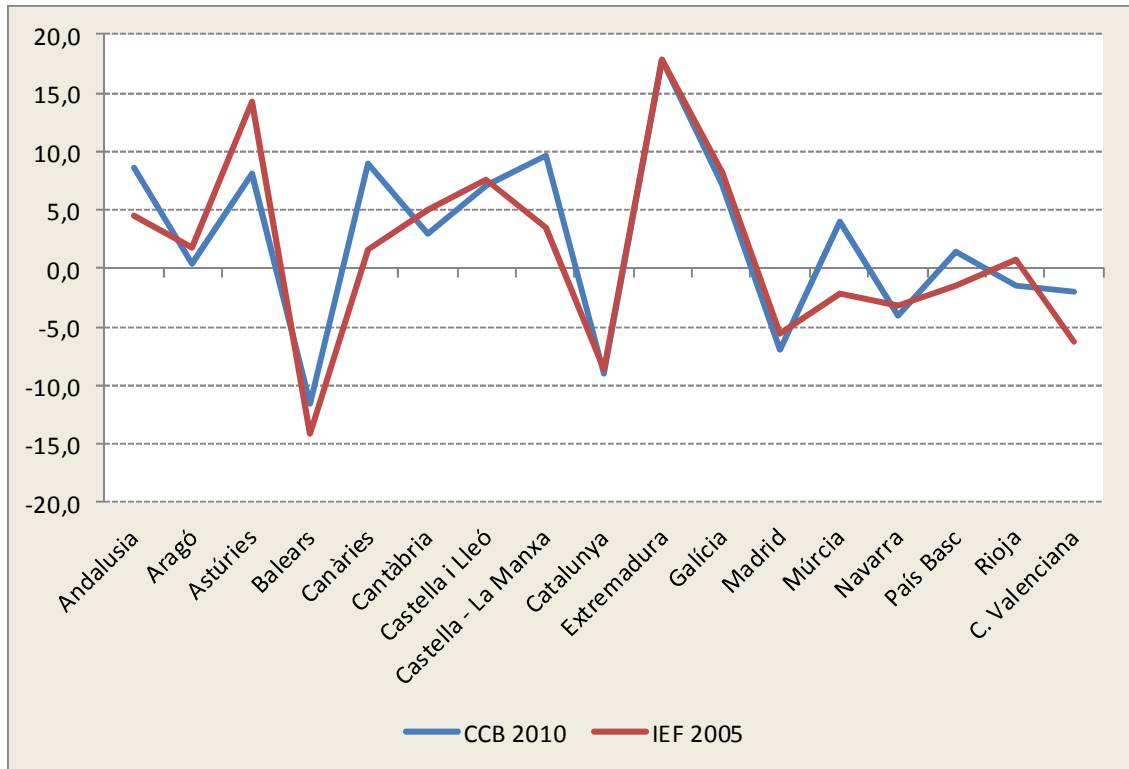
	CCB 2010	IEF 2005
Andalusia	8,7	4,5
Aragó	0,4	1,8
Astúries	8,1	14,3
Balears	-11,5	-14,2
Canàries	8,9	1,6
Cantàbria	3,0	5,0
Castella i Lleó	7,0	7,6
Castella - La Manxa	9,6	3,5
Catalunya	-9,0	-8,7
Extremadura	17,9	17,8
Galícia	7,2	8,2
Madrid	-6,9	-5,6
Múrcia	4,1	-2,1
Navarra	-4,0	-3,2
País Basc	1,4	-1,4
Rioja	-1,4	0,7
C. Valenciana	-2,0	-6,3
Ceuta	43,8	28,6
Melilla	52,5	34,0

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

CCB 2010 : Balances fiscals 2010 segons estimació de la Cambra de Comerç de Barcelona (2014)

IEF 2005 : Balances fiscals 2005 segons estimació del Instituto d'Estudios Fiscales (2008)

Gràfic 1. Balances Fiscals. CCB 2010 vs IEF 2005 (% PIB)

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

CCB 2010 : Balances fiscals 2010 segons estimació de la Cambra de Comerç de Barcelona (2014)

IEF 2005 : Balances fiscals 2005 segons estimació del Instituto de Estudios Fiscales (2008)

Taules 17. Balances Fiscals. Diferents Escenaris (% PIB)

	CCB 2010	E1	E2	E3	SS
Andalusia	8,7	10,0	7,8	5,4	2,2
Aragó	0,4	-3,2	-2,5	-1,7	-0,7
Astúries	8,1	8,4	7,9	7,3	6,6
Balears	-11,5	-4,1	-3,7	-3,3	-2,8
Canàries	8,9	1,9	0,7	-0,6	-2,3
Cantàbria	3,0	2,3	2,2	2,0	1,7
Castella i Lleó	7,0	2,9	2,6	2,4	2,0
Castella - La Manxa	9,6	6,3	4,6	2,6	0,0
Catalunya	-9,0	-5,3	-4,3	-3,1	-1,6
Extremadura	17,9	14,6	11,6	8,2	3,8
Galícia	7,2	5,3	4,6	3,8	2,8
Madrid	-6,9	-6,9	-5,3	-3,5	-1,2
Múrcia	4,1	4,1	2,7	1,2	-0,8
Navarra	-4,0	-8,2	-6,7	-5,1	-2,9
País Basc	1,4	-7,1	-5,4	-3,5	-1,0
Rioja	-1,4	-4,5	-3,8	-3,0	-2,0
C. Valenciana	-2,0	3,7	2,8	1,8	0,5
Ceuta	43,8	8,9	8,0	7,1	5,8
Melilla	52,5	13,0	11,4	9,6	7,2

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

CCB 2010 : Balances fiscals 2010 segons estimació de la Cambra de Comerç de Barcelona (2014)

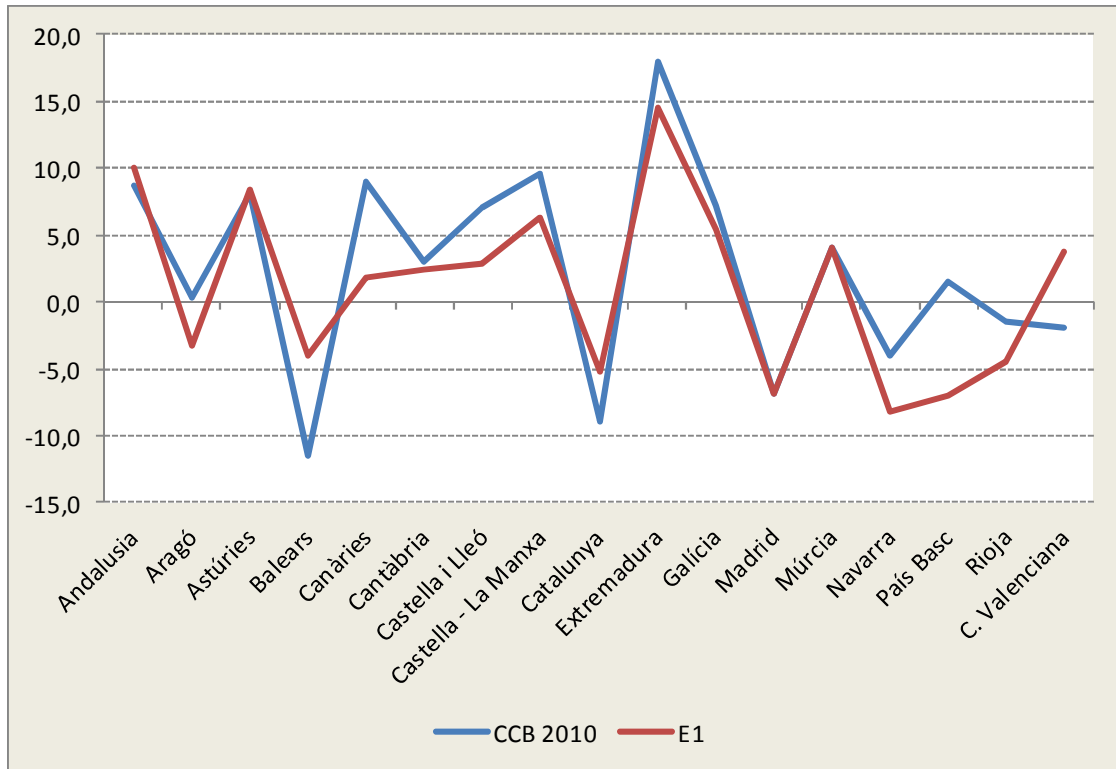
E1 : Escenari amb un únic sector públic amb aportació als ingressos en funció del PIB i participació en la despesa en funció de la població.

E2 : Escenari amb dos nivells de govern, central i territorial, amb aportació als ingressos en funció del PIB, participació en la despesa del govern central segons la població i en la dels governs territorials segons una mitjana de les participacions en el PIB i la població.

E3 : Escenari amb dos nivells de govern, central i territorial, amb aportació als ingressos en funció del PIB, participació en la despesa del govern central segons la població i en la dels governs territorials segons el PIB.

SS : Balances fiscals 2010 de la Seguretat Social (estimació CCB 2014).

Gràfic 2. Balances Fiscals. Situació Actual vs Escenari 1 (% PIB)

Font: elaboració pròpia a partir de l'IGAE

CCB 2010 : Balances fiscals 2010 segons estimació de la Cambra de Comerç de Barcelona (2014)
 E1 : Escenari amb un únic sector públic amb aportació als ingressos en funció del PIB i participació en la despesa en funció de la població.

Taula 18. Capital Públic (Totals)

Espanya	1995	2000	2005	2010
CP = Capital públic	158.894,0	219.971,4	329.837,5	445.084,6
PIB	447.205,0	630.263,0	908.792,0	1.062.591,0
CP/PIB (%)	35,5	34,9	36,3	41,9
Espanya sense Cat.	1995	2000	2005	2010
CP = Capital públic	139.360,2	193.141,3	288.226,8	384.263,0
PIB	362.959,1	511.139,4	738.796,6	864.671,6
CP/PIB (%)	38,4	37,8	39,0	44,4
Catalunya	1995	2000	2005	2010
CP = Capital públic	19.533,8	26.830,0	41.610,7	60.821,6
PIB	84.245,9	119.123,6	169.995,4	197.919,4
CP/PIB (%)	23,2	22,5	24,5	30,7
CAT/ESP (%)	12,3	12,2	12,6	13,7

Font: elaboració pròpia a partir de FBBVA-IVIE i de l'INE

Taula 19. Capital Públic 2010 (Tipus d'actius)

	Total	Carreteres	Inf. Hidràul.	Ferrocarrils	Aeroports
Espanya	229.031,5	148.682,1	57.614,2	21.280,3	1.454,9
Catalunya	30.580,4	18.449,2	6.644,9	5.274,9	211,6
CAT/ESP (%)	13,4	12,4	11,5	24,8	14,5
	Ports	Inf. urbanes	Resta de A.P	Educació P.	Sanitat P.
Espanya	4.585,6	37.631,3	109.991,5	42.857,5	20.987,2
Catalunya	2.537,2	6.259,3	11.752,8	7.341,8	2.350,1
CAT/ESP (%)	55,3	16,6	10,7	17,1	11,2

Font: elaboració pròpia a partir de FBBVA-IVIE

Taula 20. Deute Públic 2012 (Deute estatal imputat per població)

	D/PIB	D(AC+SS)/ PIB	D(CA+CL)/ PIB	DCA/PIB	DCL/PIB	D(CA+CL) %(REG/ESP)
<i>Espanya</i>	86,0	63,9	22,1	18,0	4,1	100,0
<i>Espanya sense Catalunya</i>	86,5	66,2	20,3	16,0	4,3	74,2
Andalusia	105,7	85,1	20,6	14,8	5,8	12,4
Aragó	75,7	57,4	18,3	14,2	4,1	2,6
Astúries	82,7	68,3	14,4	12,2	2,2	1,4
Balears	87,0	60,4	26,6	22,3	4,3	3,0
Canàries	91,1	75,2	15,9	11,7	4,2	2,6
Cantàbria	83,8	65,6	18,2	16,2	2,0	1,0
Castella i Lleó	82,0	64,7	17,3	14,0	3,3	4,1
Castella - La Manxa	112,6	80,5	32,1	28,2	3,9	5,1
Catalunya	83,7	53,9	29,8	26,7	3,1	25,8
Extremadura	111,6	94,1	17,5	14,9	2,6	1,3
Galícia	86,8	70,0	16,8	14,9	1,8	4,1
Madrid	65,2	49,3	16,0	10,9	5,1	13,4
Múrcia	100,0	79,0	21,0	17,4	3,6	2,5
Navarra	67,6	50,0	17,6	15,8	1,8	1,4
País Basc	63,0	47,4	15,6	11,3	4,3	3,6
Rioja	71,4	56,5	14,8	13,3	1,5	0,5
C. Valenciana	107,6	73,1	34,5	30,2	4,4	15,0
Ceuta	94,1	75,6	18,5	0,0	18,5	0,1
Melilla	93,9	85,2	8,7	0,0	8,7	0,1

Font: elaboració pròpia a partir del Banc d'Espanya, el Ministeri d'Hisenda i AP i l'INE

D : Deute públic

AC : Administració Central de l'Estat

SS : Administracions de la Seguretat Social

CA : Comunitats Autònomes

CL : Corporacions Locals

Taula 21. Deute Públic 2012 (Deute estatal imputat per PIB)

	D/PIB	D(AC+SS)/ PIB	D(CA+CL)/ PIB	DCA/PIB	DCL/PIB	D(CA+CL) %(REG/ESP)
<i>Espanya</i>	86,0	63,9	22,1	18,0	4,1	100,0
<i>Espanya sense Catalunya</i>	84,2	63,9	20,3	16,0	4,3	74,2
Andalusia	84,5	63,9	20,6	14,8	5,8	12,4
Aragó	82,2	63,9	18,3	14,2	4,1	2,6
Astúries	78,3	63,9	14,4	12,2	2,2	1,4
Balears	90,5	63,9	26,6	22,3	4,3	3,0
Canàries	79,8	63,9	15,9	11,7	4,2	2,6
Cantàbria	82,1	63,9	18,2	16,2	2,0	1,0
Castella i Lleó	81,1	63,9	17,3	14,0	3,3	4,1
Castella - La Manxa	96,0	63,9	32,1	28,2	3,9	5,1
Catalunya	93,7	63,9	29,8	26,7	3,1	25,8
Extremadura	81,3	63,9	17,5	14,9	2,6	1,3
Galícia	80,7	63,9	16,8	14,9	1,8	4,1
Madrid	79,8	63,9	16,0	10,9	5,1	13,4
Múrcia	84,9	63,9	21,0	17,4	3,6	2,5
Navarra	81,5	63,9	17,6	15,8	1,8	1,4
País Basc	79,5	63,9	15,6	11,3	4,3	3,6
Rioja	78,7	63,9	14,8	13,3	1,5	0,5
C. Valenciana	98,4	63,9	34,5	30,2	4,4	15,0
Ceuta	82,4	63,9	18,5	0,0	18,5	0,1
Melilla	72,6	63,9	8,7	0,0	8,7	0,1

Font: elaboració pròpia a partir del Banc d'Espanya, el Ministeri d'Hisenda i AP i l'INE

D : Deute públic

AC : Administració Central de l'Estat

SS : Administracions de la Seguretat Social

CA : Comunitats Autònomes

CL : Corporacions Locals

Taula 22. Deute Públic 2012 (Comp. Int.)

	D/PIB
Japó	238,0
Grècia	156,9
Itàlia	127,0
Portugal	124,0
Irlanda	117,4
Estats Units	102,9
Bèlgica	99,8
Espanya (2)	98,9
Catalunya (PIB)	93,7
França	90,2
Unió Europea (UE-15)	89,6
Regne Unit	88,6
Espanya (1)	86,0
Catalunya (POB)	83,7
Alemanya	81,0
Àustria	74,0
Països Baixos	71,3
Finlàndia	53,6
Dinamarca	45,4
Suècia	38,2
Noruega	29,6

Font: elaboració pròpia a partir de la Comissió Europea (AMECO), Banc d'Espanya, Ministeri d'Hisenda i AP i l'INE

D : Deute públic

Catalunya (POB) : Imputació del deute estatal segons població

Catalunya (PIB) : imputació del deute estatal segons PIB

Espanya (1) : Valor actual

Espanya (2) : Espanya sense Catalunya assumint la totalitat del deute estatal

b) Criteris d'imputació de fluxos fiscals (detall)

CODIS

AP : Administracions Públiques = AC + AT + SS

AC : Administracions Centrals = ES + OA

ES : Administració Central de l'Estat

OA : Organismes de l'Administració Central (Org. Autònoms, Agències Estatals, Altres Org. Públics)

AT : Administracions Territorials = CA + CL

CA : Comunitats (i Ciutats) Autònomes

CL : Corporacions locals

SS : Administracions de Seguretat Social = SSS + SPEE + FOGASA

SSS : Sistema Seguridad Social

SPEE : Servicio Público de Empleo Estatal

FOGASA : Fondo de Garantía Salarial

INGRESSOS

1A. IMPOSTOS DIRECTES

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial segons FUNCAS¹⁷.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial segons FUNCAS¹⁸.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

¹⁷ ALCAIDE, Pablo: "Balance Económico Regional (Autonomías y Provincias). Años 2000 a 2010". Gabinete de Economía Regional, Fundación de las Cajas de Ahorros (FUNCAS). Madrid, Abril 2011. Tabla 95: Impuestos directos sobre las familias.

¹⁸ Ídem.

1B. COTITZACIONS SOCIALS

SSS: Total segons pressupost liquidat del SSS i distribució territorial segons dades per comunitats i capítols d'ingressos de la TGSS i MATEP (aquestes últimes referides a 2011). Els ingressos per aquest concepte assignats a Serveis Centrals s'imputen a la CA de Madrid. La diferència entre el total segons pressupost liquidat i el total segons les dades agregades de la TGSS i MATEP s'imputa a Extra Regional.

SPEE: Total segons pressupost liquidat del SPEE i distribució territorial segons PIB.

FOGASA: Total segons pressupost liquidat del FOGASA i distribució territorial segons PIB.

2. IMPOSTOS INDIRECTES

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial segons FUNCAS¹⁹.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

3. TAXES, PREUS PÚBLICS I ALTRES INGRESSOS

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial segons PIB.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial segons PIB.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

SSS: Total segons pressupost liquidat del SSS i distribució territorial segons dades per comunitats i capítols d'ingressos de la TGSS i MATEP (aquestes últimes referides a 2011). Els ingressos per aquest concepte assignats a Serveis Centrals s'imputen a la CA de Madrid. La diferència entre el total segons pressupost liquidat i el total segons les dades agregades de la TGSS i MATEP s'imputa a Extra Regional.

SPEE: Total segons pressupost liquidat del SPEE i distribució territorial segons PIB.

FOGASA: Total segons pressupost liquidat del FOGASA i distribució territorial segons PIB.

4A. TRANSFERÈNCIES CORRENTS D'EMPRESES I FAMÍLIES

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial imputada segons PIB.

¹⁹ ALCAIDE, Pablo: "Balance Económico Regional (Autonomías y Provincias). Años 2000 a 2010". Gabinete de Economía Regional, Fundación de las Cajas de Ahorros (FUNCAS). Madrid, Abril 2011. Tabla 105: Impuestos indirectos netos sobre los productos.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial imputada segons PIB.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

SS: Total segons pressupost liquidat de la SS i distribució territorial imputada segons PIB.

4B. TRANSFERÈNCIES CORRENTS DE L'EXTERIOR

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial imputada segons població.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial imputada segons població.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

SS: Total segons pressupost liquidat de la SS i distribució territorial imputada segons població.

5. INGRESSOS PATRIMONIALS

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial imputada segons PIB.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial imputada segons PIB.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

SS: Total segons pressupost liquidat de la SS i distribució territorial imputada segons PIB.

6. ALIENACIÓ D'INVERSIONS REALS

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial imputada segons PIB.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial imputada segons PIB.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

SS: Total segons pressupost liquidat de la SS i distribució territorial imputada segons PIB.

7A. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL DE EMPRESES I FAMÍLIES

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial imputada segons PIB.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial imputada segons PIB.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

7B. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL DE L'EXTERIOR

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial imputada segons població.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial imputada segons població.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

0. AJUSTAMENT PER EQUIVALÈNCIA AMB COMPTABILITAT NACIONAL

Ajustament per diferència entre total segons comptabilitat pública i segons comptabilitat nacional imputada per PIB.

DESPESES

1. DESPESES DE PERSONAL

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial segons pes del personal al servei de l'ACE a cada CA. Les despeses assignades a personal destinat a l'exterior s'imputen per població.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial segons pes del personal al servei de l'ACE a cada CA. Les despeses assignades a personal destinat a l'exterior s'imputen per població.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

SSS: Total segons pressupost liquidat del SSS i distribució territorial segons dades per comunitats i capítols de despesa de la TGSS i MATEP (aquestes últimes referides a 2011). Les despeses de personal assignades a Serveis Centrals s'imputen a la CA de Madrid. La diferència entre el total segons pressupost liquidat i el total segons les dades agregades de la TGSS i MATEP s'imputa per població.

SPEE: Total segons pressupost liquidat del SPEE i distribució territorial segons població.

FOGASA: Total segons pressupost liquidat del FOGASA i distribució territorial segons població.

2. COMPRES DE BÉNS I SERVEIS

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial segons pes del personal al servei de l'ACE a cada CA. Les despeses assignades a personal destinat a l'exterior s'imputen segons població.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial segons pes del personal al servei de l'ACE a cada CA. Les despeses assignades a personal destinat a l'exterior s'imputen segons població.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

SSS: Total segons pressupost liquidat del SSS i distribució territorial segons dades per comunitats i capítols de despesa de la TGSS i MATEP (aquestes últimes referides a 2011). Les compres de béns i serveis assignades a Serveis Centrals s'imputen a la CA de Madrid. La diferència entre el total segons pressupost liquidat i el total segons les dades agregades de la TGSS i MATEP s'imputa segons població.

SPEE: Total segons pressupost liquidat del SPEE i distribució territorial segons població.

FOGASA: Total segons pressupost liquidat del FOGASA i distribució territorial segons població.

3. DESPESES FINANCERES

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial segons població.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial segons població.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

SS: Total segons pressupost liquidat del SSS i distribució segons població.

4A. TRANSFERÈNCIES CORRENTS A EMPRESES I FAMÍLIES

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial segons població.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial segons població.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

4B. PRESTACIONS DE LA SEURETAT SOCIAL

SSS: Total segons pressupost liquidat del SSS i distribució territorial segons dades per comunitats i capítols de despesa de la TGSS i MATEP (aquestes últimes referides a 2011). Les transferències assignades a Serveis Centrals s'imputen a la CA de Madrid i la diferència entre el total segons pressupost liquidat i el total segons les dades agregades de la TGSS i MATEP s'imputa per població.

SPEE: Total segons pressupost liquidat del SPEE i distribució territorial segons beneficiaris de les prestacions d'atur del SPEE per CA.

FOGASA: Total i distribució territorial segons les ordres de pagament del FOGASA per CA.

4C. TRANSFERÈNCIES CORRENTS A L'EXTERIOR

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial imputada per PIB.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial imputada per PIB.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

SS: Total segons pressupost liquidat de la SS i distribució territorial imputada per PIB.

6. INVERSIONS REALS

ES: Total i distribució territorial segons la IGAE. Les despeses assignades a "varias comunidades" i les "no regionalizables" s'imputen per població.

OA: Total i distribució territorial segons la IGAE. Les despeses assignades a "varias comunidades" i les "no regionalizables" s'imputen per població.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

SSS: Total segons pressupost liquidat del SSS i distribució territorial segons dades per comunitats i capítols de despesa de la TGSS i MATEP (aquestes últimes referides a 2011). Les inversions reals assignades a Serveis Centrals s'imputen a la CA de Madrid. La diferència entre el total segons pressupost liquidat i el total segons les dades agregades de la TGSS i MATEP s'imputa per població.

SPEE: Total segons pressupost liquidat del SPEE i distribució territorial imputada per població.

FOGASA: Total segons pressupost liquidat del FOGASA i distribució territorial imputada per població.

7A. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL A EMPRESES I FAMÍLIES

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial segons població.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial segons població.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

SS: No s'inclou perquè no ha estat possible separar les transferències de capital a altres administracions públiques.

7B. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL A L'EXTERIOR

ES: Total segons pressupost liquidat del ES i distribució territorial imputada per PIB.

OA: Total segons pressupost liquidat dels OA i distribució territorial imputada per PIB.

CA: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CA.

CL: Total i distribució territorial segons pressupost liquidat de les CL.

SS: No s'inclou perquè no ha estat possible separar les transferències de capital a altres administracions públiques.

0. AJUSTAMENT PER EQUIVALÈNCIA AMB COMPTABILITAT NACIONAL

Ajustament per diferència entre total segons comptabilitat pública i segons comptabilitat nacional imputada per PIB.

c) Fonts estadístiques

Fluxos fiscals

- Cuentas de las Administraciones Públicas 2010. Ministerio de Economía y Hacienda, IGAE (Intervención General de la Administración del Estado).
- Presupuestos Generales del Estado, Liquidación del Presupuesto de 2010. Volumen I (Estado). Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas, IGAE (Intervención General de la Administración del Estado).
- Presupuestos Generales del Estado, Liquidación del Presupuesto de 2010. Volumen II (Organismos). Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas, IGAE (Intervención General de la Administración del Estado).
- Liquidación de los Presupuestos de las Comunidades Autónomas 2010. Desglose de los Ingresos. Datos consolidados. Ministerio de Economía y Hacienda, IGAE (Intervención General de la Administración del Estado).
- Liquidación de los Presupuestos de las Entidades locales 2010. Desglose de los ingresos consolidados y ejecución total de Entidades Locales (Ayuntamientos + Diputaciones + Consejos + Cabildos + Áreas Metropolitanas + Comarcas). Ministerio de Economía y Hacienda, IGAE (Intervención General de la Administración del Estado).
- Liquidación del Presupuesto de la Seguridad Social 2010. Ministerio de Trabajo e Inmigración, TGSS (Tesorería General de la Seguridad Social).
- Distribución Geográfica de Derechos Reconocidos Netos (2010). Ministerio de Empleo y Seguridad Social, TGSS (Tesorería General de la Seguridad Social).
- Distribución Geográfica de Obligaciones Reconocidas y Derechos Reconocidos Netos (2011). Ministerio de Empleo y Seguridad Social, MATEP (Mutuas de Accidentes de Trabajo y Enfermedades Profesionales de la Seguridad Social).
- Prestaciones por Desempleo (Beneficiarios PRD-G.1A 2010). Ministerio de Empleo y Seguridad Social, SPEE (Servicio Público de Empleo Estatal).
- Listado de Órdenes de Pago por Autonomía (Importes Total 2010). Ministerio de Trabajo e Inmigración, FOGASA (Fondo de Garantía Salarial).

- “Government finance statistics. Summary tables. Data 1997-2012”. EUROSTAT Statistical Books, European Commission. 2013 edition.
- “Balance Económico Regional (Autonomías y Provincias). Años 2000 a 2010” Gabinete de Economía Regional, Fundación de las Cajas de Ahorros (FUNCAS). Madrid, Abril 2011.

Estocs de capital públic

- “El stock y los servicios del capital en España y su distribución territorial y sectorial (1964-2011)”. Fundación BBVA i Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques (Ivie).

Estocs de deute públic

- Deuda pública según el Protocolo de Déficit Excesivo. Boletín Estadístico. Banco de España.
- Deuda viva de las Entidades Locales a 31/12/2012. Secretaría General de Coordinación Económica y Local. Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas.
- Base de dades macroeconòmiques de la Comissió Europea (AMECO).

d) Balances fiscals: procediments de càlcul

(Els exemples numèrics d'aquesta pàgina refereixen al cas de Catalunya, l'any 2010.)

1. ESTIMACIÓ CCB

$$\text{CCB} = [(\% \text{DES} - \% \text{ING}) * \text{DESAP}] / \text{PIBREG} = [(0,159 - 0,195) * 484.200,0] / 194.996,1 = -0,090$$

%DES = Participació de la regió en les despeses no financeres del sector públic consolidat (AP).

%ING = Participació de la regió en els ingressos no financers del sector públic consolidat (AP).

DESAP = Despesa no financera del sector públic consolidat (AP), excloent les transferències entre administracions públiques.

PIBREG = PIB regional.

2. ESCENARI 1

$$E1 = \{ [(\% \text{POB} - \% \text{PIB}) * (\text{DESAP} - \text{DESCL} - \text{DESSS})] / \text{PIBREG} \} + \text{BFSS} = \{ [(0,159 - 0,186) * (484.200,0 - 64.672,4 - 158.966,0)] / 194.996,1 \} - 0,016 = -0,053$$

%POB = Participació de la regió en la població espanyola.

% PIB = Participació de la regió en el PIB espanyol.

DESCL = Despesa no financera del sector de les corporacions locals (CL), excloent les transferències entre administracions públiques.

DESSS = Despesa no financera de les Administracions de Seguretat Social (SS), excloent les transferències entre administracions públiques.

BFSS = Balança fiscal de les Administracions de Seguretat Social (SS).

3. ESCENARI 2

$$E2 = \{ [((\% \text{POB} - \% \text{PIB}) * \text{DESAC}) + ((((\% \text{POB} + \% \text{PIB}) / 2) - \% \text{PIB}) * \text{DESCA})] / \text{PIBREG} \} + \text{BFSS} = \{ [((0,159 - 0,186) * 91.477,1) + ((((0,159 + 0,186) / 2) - 0,186) * 164.268,1)] / 194.996,1 \} - 0,016 = -0,043$$

DESAC = Despesa no financera de les administracions centrals de l'estat (AC=ES+OA), exclouent les transferències entre administracions públiques.

DESCA = Despesa no financera de les comunitats autònomes (CA), exclouent les transferències entre administracions públiques.

4. ESCENARI 3

$$E3 = [(\%POB-\%PIB) * DESAC] / PIBREG] + BFSS = [(0,159-0,186) * 91.477,1] / 194.996,1] - 0,016 = -0,031$$

5. BALANÇA FISCAL DE LA SEGURETAT SOCIAL (ESTIMACIÓ CCB)

$$BFSS = [(\%DESSS-\%INGSS) * DESSS] / PIBREG = [(0,171-0,191) * 158.926,2] / 194.996,1 = -0,016$$

%DESSS = Participació de la regió en les despeses de les administracions de Seguretat Social (SS).

%INGSS = Participació de la regió en els ingressos de les administracions de Seguretat Social (SS).